№ 93 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47. | דאנערשטאג, ח' ניסן תרפ"ט. | 18 kwietnia 1929 r. | 22-טער יאהרגאנג.

מורא'דיגע באהן-קאטאסטראפע אין בעלגיען

11 מענשען דער'הרגעט אויפ'ן ארט.—36 פאסאזשירען שווער אדער לייכט פערוואונדעט

בריסעל (ספ.) אויף דער סטאציע האל ביי בריסעל, איז פארגעקומען א גרויזאמע באהן-קאטאסטראפע.

דער פאריזער שנעל-צוג איז ארויס געפאהרען אויף א משא-צוג, וואס האט זיך געפונען אויף דער זעלבער ליניע. דער רעזולטאט איז געווען א שרעקליכער. עס איז פארגעקומען א מורא'דיגער צוזאמענשטויס. איניגע וואגאנען פונ'ם עקספרעס-צוג זענען אינגאנצען צושטויסענע געווארען. דאס זעלבע איז געשעהן מיט'ן משא-צוג, וואס איז צוריסען געווארען אויף צוויי באזונדערע טיילען. פון הינטער די צושמעטערטע וואגאנען האבען זיך געלאזט הערען יאמערדיגע קולות מעהרערע צעהנדליגער פערוואונדעטע האבען געשריען נאך הילף.

עס איז גלייך ארגאניזירט געווארען א רעטונגס-אקציע. בעת'ן אפווערצייטען די פערוואונדעטע פון הינטער די חורבות פון די צושמעטערטע וואגאנען האט זיך ארויסגעוויזען, אז 11 מאן זענען דער-הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. 36 פאסא-זשירען זענען בלויז אפגעקומען מיט וואונדען. איניגע פון זיי זענען אבער פערוואונדעט געווארען שטערבליך און זיי ראנגלען זיך מיט'ן לעבען.

די סבה פון דער קאטאסטראפע איז געווען דאס שלעכטע אנשטעלען דעם וועקסעל. די ידיעה האט ארויסגערופען צווישען דער בעפעלקערונג אנ'ערש-מערנדען רושם.

בריסעל (ספ.) דער קאמוניקאציע-מיניסטער האט פערעפענטליכט א קא-מוניקאט וועגען דער שרעקליכער באהן קאטאסטראפע. לויט'ן קאמוניקאט איז די צאהל טויטע נאר 10. בעת דעם צו-זאמענשטויס איז דער שנעל-צוג געפאה-רען מיט א שנעלקייט פון 80 קילאמעטער א שעה. מעהרערע וואגאנען זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען. די באהן-קאמוניקאציע אויף דער ליניע איז אפגעשטעלט געווארען.

פיינדליכע העץ-קאמפאניע פון דער איטאליעני-שער פרעסע געגען יוגאסלאוויען.

בעלגראד (ספ.) די הויגע צייטונ-גען ווידמען גרעסערע ארטיקלען דער קאמפאניע פון דער איטאליענישער פרע-סע געגען יוגאסלאוויען. זיי זאגען זיך ארויס, אז דאס פערעפענטליכען פאלשע ידיעות וועגען כלומר'שטע מלחמה-מענדעצען. פון יוגאסלאוויען ווערט נישט דאבען דעם געוואונשטען ציל צו רייס-קרעדיטירען יוגאסלאוויען און אויסלאנד. די אויסלאנדישע פרעסע גיט זיך אפ א רעכטנונג חשבון פון די העצעס געגען יו-גאסלאוויען. דערפאר איז אזא קאמפאניע עלול צו שאדען די פריינדשאפטליכע בעציהונגען, צו וועלכע ביידע רעגירונ-גען שטרעבען.

גאנצע קווארטאלען פון אינדישע שטעט שטעהען אין פלאמען.

ראנגאאן (ספ.) לעצטענס ברעכען אויס אין בורמא (אינדיען) פון צייט צו צייט מורא'דיגע שרפות, פון וועלכע עס קומען אום גאנצע שטאט-קווארטאלען.

די ביזאיצטיגע היזקות טרעפען שוין אן איניגע צעהנדליג מיליאנען דאלאר. טויזענדער מענשען זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

צווישען אנדערע זענען אויך פארגע-קומען גרעסערע שרפות אין די שטעט נאטאלין, ראנגאאן און דעלטא.

ווי מען רעכענט זענען די שרפות אנ-ארבייט פון א נישט-ענטדעקטער, פער-ברעכערישער האנד.

פרעזידענט הובער געגען די נייע עמיג-ראציע-בעגרעניצונגען קיין אמעריקא

בערלין (ספ) די הויגע פרעסע מעלדעט פון וואשינגטאן, אז דער פרעזי-דענט הובער לעגט פאר אין זיין עקספא-זע פאר'ן סענאט מבטל צו מאכען די נייע עמיגראציע-קוואטעס. „פאסישע צייטונג" שטעלט פעסט, אז פרעזידענט הובער לעגט פאר אינגאנצען צו אנולירען די נאציאנאליטעטען-קלויזולע ביים רעגו-לירען די אימיגראציע קיין אמעריקא.

סיים מארשאלעק דאשינסקי ביי בארטעל'ן

ווארשא, 17 אפריל (טעלעפ.) היינט האט דער סיים מארשאלעק דאשינ-סקי רעוויזיטירט דעם געוו. פרעמיער בארטעל פאר זיין אפפאהרען קיין איטאליען.

Aspirin- TABLETKI BAYER
przy objawach przeziębienia reumatycznych bólach.
Do nabycia w aptekach

דער נייער פרעמיער אין סיים

ווארשא, 17 אפריל (טעלעפ.) היינט, דאנערשטאג 1 א זייגער נאכמיטאג, וועט דער ניי-נאמינירטער פרעמיער ד"ר שוויטאלסקי אפשטאטען א וויזיט דעם סיים-מארשאלעק, דאשינסקי.

א בשורה טובה
פאר דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט דאס מיר האבען איבערגעטראגען די זייט 3 יאהר בעקאנטע היגיענישע
מאשין-מצות-בעקעריי
פון די פעראייניגטע יודישע בעקער-מייסטער פון זאמענהאף 16 אויף
ראקיטשינער 43, טעלעפאן 769
אויך היי-יאהר באקען מיר אויס די מאשין-מצות פון די בעסטע קאלישער מעהלען מיט'ן הכשר און אונטער דער השגחה פון קאלישער רב.
די בעשטעלונגען ווערען שוין אנגענומען אין דער
הויפט-צענטראלע: פיעטריקאווער 112
וואו ס'ווערט פערקויפט אויף הורט און דעטייל, ווי אויך אין די צענטראלע פון דער בעוואוסטער צוקערניע נח וויינבערג, פיעטריקאווער 8: טעלעפאן 43-82 און ביי אינזעלשטיין, זשעראמסקיעגא 30, יעלין, פיעטריקאווער 24 טעל. 78-46, ביי יחזקאל קירשבוים ריבנא 11 № 11 טעל. 51-50. ביי מיצענמאכער, זאמענהאף 11 ווי אויך ביי טשענסטאכאווסקי צעגעלניאנא 28.
וועגען ווייטערדיגע פערקויפס-שטעלען וועלען מיר בעזונדערס מעלדען.
פעראייניגטע יודישע בעקער-מייסטער אין לאדז
בעמ.: די מצות געפינען זיך אונטער שטענדיגער השגחה פון 2 משגיחים.

דערמארגענ'דיגער
פרייטאג-נומער
— פון —
„לאדזער טאגעבלאט"
וועט ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער
אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

דאנקזאגונג
דעם הארציגען דאנק דריקען מיר אויס דעם ה' בערקאל, פוקס, נעהאמקעס און אלע פריינד און בעקאנטע, וועלכע האבען אפגעגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער אונפערגעסליכען
נ"ע ארי' לייב בענינסאן
די טיפטרויערנדע פאמיליע.

אכטונג!
דערמיט מאכען מיר אויפמערקזאם, אז די
1000 אומזיסטע בילעטען
אויף שוויץ-בעדער,
וועלכע ה' אפענבאד האט געשפענדעט, וועלען פערטיילט ווערען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" פיעטריקאווער 16 היינט מיטוואך, ביז'ן 21-טען אפריל איינשליסליך פון 10 פריה ביז 6 אוונד אהן אונטערברעכונג.
בעמ.: די בילעטען אויף די שוויץ-בעדער זענען גילטיג אויף מאנטאג, ד. 22. אפריל יעדער אין זיין בעשטימטע שעה.
אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט".

אויפפאדערונג!
איך פאדער אויף צו דער עפענטליכקייט דעם ה' יעקב דוד ראזמאן,
אז ער זאל ליידיג מאכען זיין וואוינונג פון 3 צימער מיט קוך אויף קאנסטאנ-טינער 33, אויף וועלכע איך האב אנ'עקספמיסיע, נאך פון חודש מאי 1928 און עס ווערט די גאנצע צייט פראלאנגירט.
איך בין מודיע די עפענטליכקייט, אז איך גיב דעם ה' ראזמאן 700 דאלאר קאפסע, אז ער זאל זיך קענען דינגען א וואוינונג, א הויז, וואס איך שענק איהם 1700 זל. דירה-געלד, וואס מיר קומט. אלע גוטוויליגע מיטלען האב איך שוין אויסגעפרובירט, דערויף קען עדות זאגען הרב ר' יוסף פיינער מו"ד לאדז. און יעצט גאך גיב איך איהם צייט ביז דעם 1-טען מאי 1929 ליידיג צו מאכען די וואוי-נונג אין געגענפאל וועל איך געצווינגען זיין אויסצונוצען די עקסמיסיע. און ווארנע איהם אויב ער וועט מיך ברענגען צו דער עקסמיסיע וועט דער יוד ביי מיר נישט בעקומען איין גראשען.
מיט אכטונג דער פערוואלטער.

א הערצליכען מז"ט
ווינשען מיר אונזער ג' וויצע-פרעזעס פון ראט ה' משה בענדעל
צו דער פערלאבונג פון זיין זוהן
פנחס מיט פרל' גיטל אלפוס
ראט און פערוואלטונג
פון קליינהענדלער-באנק,
אין לאדז אגראדאווא 2.

אנ'צונג-פסח
וועלען האבען אלע, וואס וועלען קויפען
מצות
אין דער בעקאנטער בעקעריי אויף אלעיע קאשטשושקי 11, וואס ווערט אנגעפיהרט פון די בעוואוסטע פאכמענער-ספעציאליסטען זלאטא-גורא און ע. זעליגמאן. די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען מעהל אונטער שטרענגער היגיענישער אויפזיכט מיט'ן הכשר און אונטער דער השגחה פון יאנעווער רב. בעמערקונג: מיר בעזיצען פערקויפס-שטעלען אויף פאלגענדע ערטער: נאפיורקאווסקא 5 ביי מ. געלבארדט, פאמארסקא 56 ביי צווייליך טעל. 60-25, זאוואדזקא 20 שטיינ-פעלד, פיעטריק. 114 זעלינמאן טעל. 41-08, וואלטשאנסקא 60 ווילנער, פאמארסקא 3 ווילנער. יעדער קויפער קאן פריי בעזוכן די בעקע-ריי. יעדער קויפער ווערט געבעטען אכטונג צו געבן אויב ס'געפינט זיך א הכשר פון יאנאווער רב. אין געגענפאל זענען די געקויפטע מצות אהן השגחה.

אנ'עס-צימער
בעשטעהענד פון א קרעדענץ, סערוואנטקע (גלאז-שענ-קעל) און א זייגער איז געלעגענהייטליך צו פער-קויפען, צו ערפאהרען טעגליך צווישען 1—3 דזשעלנא 9 ביי וויינריב.

Dr. med. A. Mazur
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק ווי אויך שטום און שפראך-פעהלער
וואלטשאנסקא 65
איינגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01

Dr. med. Albert Gotlib
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 26, טעלעפ. 77-50
נעמט אן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אוונד.

פריוואטע טאנץ שולע
פון די נייסטע טענץ
דיפל. לעהרער י. וויינטרויב
נעמט אן איינשרייבונגען אויף איינצעלנע לעקציעס ווי אויך אין קאמפלעטען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אוו
44 קילינסקיעגא 44
2-טער הויף פארטער
די לעקציעס קומען פאר אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון י. וויינטרויב
בעמ. אסיסטענט — רוטינירטער טענצער זשאן-קינג.

Dr. Med. P. MARKOWICZOWA
ספעציאל-ארצט, פאר הויט האאר און ווענערישע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף אלעי 1-טען מאי 37 :—: טעל. 66-35.
נעמט אן פון 3 ביז 9.
הייל-קאסמעטישער קאבינעט.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז, לונגען-קראנקהייט
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכמ.

ד"ר לודוויג פאלק
נאווראט 7, טעל. 28-07.
ספעציאליסט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 נאכמ.

Dr. Niewiażski
האט זיך איבערגעצויגען
אויף אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אוונד.
ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, טריפער און מענער שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

„באַנק פּאָלסקי" העכערט די דיסקאָנטאָ אויף 1 פּראָצענט אַ יאָהר
אשר קאַהן בעזעצט זיך אין ארץ-ישראל אויף שטענדיג

„באַנק פּאָלסקי" העכערט דעם דיסקאָנטאָ-פוס מיט איין פּראָצענט אַ יאָהר.

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען דערוויסט מען זיך, אַז די ראַט פון „באַנק פּאָלסקי" זאָל דיע כערן דעם פּראָצענט-פוס פאַר דיסקאָנטאָ אויף 1 פּראָצענט, אַנשטאַט 7% יעהרליך וועט אַצט גענומען ווערען פאַר דיסקאָנטאָ 8 פּראָצענט. „באַנק פּאָלסקי" העכערט די דיסקאָנטאָ-פוס אויף אַ פּראָצענט אַ יאָהר.

אשר קאַהן בעזעצט זיך אין ארץ-ישראל אויף שטענדיג

ער וועט זיך ווידמען דער ארץ-ישראל-אינדוסטרי.

ירושלים, 17. אפּריל (יט"אַ). דער בעקאַנטער לאָדזער אינדוסטריעלער ה' אשר קאַהן וועלכער ווײלט שוין דאָ אַ לענגערע צייט, האָט ערקלערט, אַז ער האָט זיך שוין בעקענט מיט די בעדינגונגען פונ'ם לאַנד און ער האָט בעשלאָסען צו בעזעצען זיך אין ארץ-ישראל, וואו ער וועט זיך ווידמען דער אָרטיגער אינדוסטריע. נאָך פּסח וועט ה' קאַהן צוריקפאָהרען קיין לאָדז אויף אַ געוויסע צייט, און שפּעטער וועט ער אָפּפאָהרען קיין ארץ-ישראל, כדי צו רעאַליזירען זיינע פּלענער, וואָס זענען פערבונדען מיט זיין בעזעצען אין יודישען היימלאַנד.

יוד געשאַפען אַנטי-מלחמה פונדאַציע ביים ניו-יאָרקער אוניווערזיטעט.

ניו-יאָרק, 17 אפּריל (יטאַ) אינזש. סאַלאָמאָן לעווינסאָן (אַ יוד), דער מחבר פון קעלאָג-פּאַקט, האָט געשאַפען ביים ניו-יאָרקער אוניווערזיטעט אַן אַנטי-מלחמה פונדאַציע אויפ'ן נאָמען פון סע-נאַטאָר באָראַה.

לאָרד באַלפור בעגריסט אַנ'איינשטיין-פייערונג.

ניו-יאָרק 17 אַפּריל (יטאַ) אויף דער גרויסער איינשטיין-פייערונג, וואָס איז דאָ פאָרגעקומען, איז דערהאַלטען געוואָרען אַ בעגריסונגס-טעלעגראַמע פון לאָרד באַלפור.

פּראָפ. ווייצמאַן הערט די וואָר קיין ארץ-ישראל.

פּאַריז, 17 אַפּריל (יטאַ) דער גע-וועזענער-צוזשטאַנד פון פּראָפ. ווייצמאַן האָט זיך שוין אויף אַזוי פיל פערבעסערט, אַז ער פאָהרט אָפּ די הײנטיגע וואָך קיין ארץ ישראל.

אַנטיסעמיטיזם צווישען די אַמעריקאַנער ריכטער.

ניו-יאָרק (סב.) דאָס העכסטע אַמעריקאַנער געריכט האָט רעווידירט דעם בעשלוס פון אַ נידריגערער אינס-טאַנץ, און וועלכען עס זענען פאַרהאַן בולט'ע אַנטיסעמיטישע טענדענצען. עס האַנדעלט זיך דערין, וואָס מ'האָט דיס-קוואַליפיצירט 4 יודישע ריכטער, אַז זיי קענען נישט [illegible] ווערען און די ריכטער-קאָלעגיומס, הגם זיי האָבען גע-האַט דערצו אַלע נויטיגע קוואַליפיקאַ-ציעס. דאָס העכסטע געריכט האָט די 4 יודישע ריכטער צוריקגעשטעלט אין זייערע רעכט און געמאַכט אַ שאַרפען פאָרוואורף די נידריגערע אינסטאַנץ פאַר איהר בעשלוס.

קאָנפערענץ פון שטייער-אינספּעקטאָרען וועגען אומזאַץ-שטייער

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) זייט איי-ניגע טעג קומט פאָר אין פינאַנץ-מיניס-טעריום אַ געמיינזאַמע בעראַטונג פון אַלע אינספּעקטאָרען פון דאָזיגען מיניסטעריום, אויף וועלכער עס ווערט בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען די הײ-יעהריגע אויסמעס-טונגען פון אומזאַץ-שטייער. אין מיניס-טעריום זענען ערהאַלטען געוואָרען אַ רייהע אַנקלאַגעס און מעמאָריאַלען אין וועלכע עס ווערט פּראָטעסטירט געגען דער נישט גערעכטער אויסמעסטונג פון אומזאַץ-שטייער. די פינאַנץ-אַמטען און בעזונדערס די נאַטשעלניקעס פון די פי-נאַנץ-קאַמערן אין דער פּראָווינץ איגנאָ-רירען אין פיל פאַלען די מיינונגען פון די מיטגלידער פון די שאַצונגס-קאָמיסיעס, און טוען וואָס זיי ווילען.

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום וועט בקרוב אַרויסשיקען אינספּעקטאָרען אויף דער פּראָווינץ, וועלכע וועלען קאָנטראָלירען צו די אויסמעסטונג פון אומזאַץ-שטייער איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען לויט די פּאָרשריפטען פון מיניסטעריום אויף דער איצטיגער קאָנפערענץ איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אַ פּלאַן וועגען דער טעטיגקייט פון די אינספּעקטאָרען ביים אַדורכפיהרען די אינספּעקציעס. אַ חוץ דעם זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען גענויע אינסטרוק-ציעס, וועלכע וועלען איינמאָל פאַר אַלע-מאָל אַ סוף מאַכען צו די אונפּינקטליכ-קייטען און נישט גערעכטיגקייטען ביים אויסמעסטען די פערשידענע שטייערן.

מיניסטער טשעכאָוויטש אין פינאַנץ-ראַט

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) פון גוט אינפאָרמירטע קרייזען טיילט מען מיט, אַז אין פינאַנץ-ראַט, וואָס וועט געשאַפען ווערען ביים פינאַנץ-מיניסטעריום, וועט זיך בעטייליגען דער געוועזענער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש.

פון דיזעלביגע קרייזען פערזיכערט מען, אַז די קלאַנגען וועגען מיינונגס-פער-שידענהייטען צווישען מלוכה-פּרעזידענט און מאַרשאַל פּילסודסקי, וואָס זאָל האָבען ענטשטאַנען בעת'ן רעגירונגס קריזיס, זענען נישט ריכטיג. עס איז נאָר אמת, אַז אַ דאַנק דער אינטערווענץ פון מלוכה-פּרעזידענט איז דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי וויטער געבליבען אויף זיין אַמט.

פערשיקט אַ „החלוץ" קיין סיביר אויף צוויי יאָהר.

מאָסקווא, 17 אַפּריל (יטאַ) דער ראַט פערשיקט צו ווערען אויף דריי יאָהר „החלוץ" ברויסקין איז פערמשפּט געוואָ-קיין סיביר.

אויפרוף
צו דער יודישער בעפעלקערונג

1) היות ווי זייט אַ חודש צייט בעקומען נישט די אָנגעשטעלטע פון דער אַלטשטעדטישער שוהל אויסגעצאָהלט זייערע פּענסיעס, און אויך די אַלמנות פון די פערשטאָרבענע חזנים בעקומען נישט זייער געהאַלט; היות די גבאים פון דער שוהל האָבען אויף אונזער וועגדונג ערקלערט, אַז זיי קומט געלד פון דער גמינע נאָך פאַר די פריהערדיגע פּענסיעס, וועלכע זיי האָבען שוין אויסגעצאָהלט און די גמינע וויל דאָס געלד נישט אויסצאָהלען;

2) היות ווי די חזנות-פראַגע איז נאָך ביז הײנט נישט ערלעדיגט געוואָרען, און עס איז לײדער געקומען לעצטענס צו אַ גרויסען אונערהערטען בזיון פאַר דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז, וואָס האָט געבראַכט דערצו, אַז דעם לעצטען שבת מברכים איז די שוהל געווען געשלאָסען, און דאָס איז נישט געשעהן צוליב דער שולד פון די אָנגעשטעלטע און אויך נישט צוליב דער שולד פון די גבאים;

3) היות ווי עס גענעהט צו פּסח און די גרויסע אַלטשטעדטישע שוהל מוז האָבען אַ חזן, וואָס זאָל זיין ראוי צו דאַווענען פאַר אַ גרויסע עדת יודען, אָהן עין-הרע, האָבען מיר בעשלאָסען אין הסכם מיט די גבאים צו זאַמלען געלד ביי די כתפּללים פון דער שוהל. מיר וועלען אויך נעהמען געלד ביי די פרויען, וואָס האָבען זייערע „שטעדט" אין דער שוהל. דאָס טוען מיר, כדי נישט צו לאָזען הונ-גערן די אָנגעשטעלטע פון דער שוהל און כדי צו פערזעהן זיך מיט אַ חזן. מיר בעטען דעריבער אַלעמען אונז צו צוהעלפען און נישט אָפּזאָגען זיך פון אַנ'אונטער-שטיצונג. די אַלטשטעדטישע שוהל, וואָס עקזיסטירט שוין איינינגע זיבעציג יאָהר און האָט ביז-איצט נאָך אַזעלכעס נישט מיטגעמאַכט, טאָר ח"ו נישט פערשעהמט ווערען.

עם פאָלגען אונטערשריפטען
פון די גבאים און מתפּללים פון די אַלטשטעטישער שוהל

פערפעהלט נישט
אויסצושניידען דעם קופּאָן אין הײנטיגען נומער!

ווער עס שטעלט צו אַזאַ קופּאָן, האָט די מעגליכקייט צו בעקומען פאַר **אַ שפּאַט-ביליגן פּרייז** אין פאַרבען-דרוק וואונדערבאַר אויסגעפיהרטע

פּרעכטיגע הגדות

אויך מיט **אַ פאָלקסטימליך-יודישער** און **שענער לייכטער פּוילישער** איבערזעצונג.

זעה זייט 5.

יודישע מלוכה-בעאַמטע אין רוסלאַנד ווערען געצוואונגען צו עסען חמץ אום פּסח

מאָסקווא, 17 אַפּריל (י.ט.אַ.) די יודישע אָנגעשטעלטע אין די מלוכה-אונטערנעהמונגען ווערען אויפגעפאָדערט אונטערצושרייבען התחייבות'ן, אַז זיי וועלען פּסח נישט עסען קיין מצות און אַרבייטען נאָרמאַל ווי תמיד. זעהר ווייניג בעאַמטע שרייבען אונטער אַ זעלכע התחייבות'ן.

אַרעסטירט 2 אַמעריקאַנער פאַר פוגע בכבוד זיין דעם דיקטאַטאָר.

מאַדריד (סב) אין מאַדריד זענען הײנט אַרעסטירט געוואָרען צוויי אַמערי-קאַנער. די סבה פון אַרעסט איז, וואָס די אַרעסטירטע האָבען זיך שלעכט אָפּגערו-פען וועגען די רעגירונגס-מעטאָדען פון שפּאַנישען דיקטאַטאָר פּרימאָ דע ריווע-ראַ.

אָפּגעשאַפט דיקטאַטור... אין מאָנאַקאָ.

פּאַריז (סב.) פון מאָנאַקאָ מעלדעט מען, אַז דער דאָרטיגער רעגירענדער רעגענט האָט צוריק איינגעפיהרט די קאָנסטיטוציע. פון איצט וועט מאָנאַקאָ ווייטער זיין אַ כשר'ע קאָנסטיטוציאָנעלע מלוכה.

סאָוויעטישער ענטוואָפענונגס-פּראָיעקט אויף דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ

גענף (ספּעציעל) הײנט איז אויף דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ בעטראַכט געוואָרען ליטווינאָוו'ס ענטוואָפענונגס-פּראָיעקט. דער פּראָיעקט לעגט פאָר, אַז די מלוכות, וועמענס אַרמעע בעשטעהט פון 250 טויזענד זעלנער זאָלען רעדוצירען זייער אַרמעע אויף אַ העלפט. די אַרמעען, וואָס בעשטעהען פון 60 טויזענד ביז 250 טויזענד זאָלען רעדוצירט ווערען אויף אַ דריטעל. די קלענערע אַרמעען — אויף אַ פערטעל. די סאָוויעטען זענען אויך גרייט ענטשפּרעכענד צו רעדוצירען זייער אַרמעע.

דעם פּראָיעקט, שטיצט אונטער דער דייטשער דעלעגאַט בערענסדאָרף, דאַ-געגען אַ גאַנצע רייהע פאַרשטעהער, צווישען זיי דער יאַפּאַנישער, האָבען זיך אַרויס-געזאָגט געגען דעם פּראָיעקט. די דיסקוסיע האָט זיך נישט געענדיגט. מאָרגען וועט פאָרקומען די אָפּשטימונג.

פערלייכטערן די שטייער-שרויף, גע-געו עטאַטיזם, שפּאָרן זמנ-הייט

— דאָס דאַרף זיין דאָס פּראָגראַם פון דער נייער רעגירונג, זאָגט די רעגירונגס-צייטונג דער „אילוסטראָוואַני קוריער".

דער נעכטיגער „אילוסטראָוואַני קור-יער" זאָגט, אַז די נייע רעגירונג קען רע-כענען אויפ'ן פולסטען צוטרוי פון גאַנ-צען לאַנד. אויב זי וועט אָנצייכענען און אויהר פּראָגראַם אַ קלאָרע און אָפענע ליני-יע וועגען איהר טעטיגקייט. די דערמאָנ-טע צייטונג מיינט, אַז די רעגירונג דאַרף פערעפענטליכען אַ פּראָגראַם, - דעקלאַראַ-ציע, וועלכע זאָל ענטהאַלטען פאָלגענדע פּונקטען: 1) אַז זי וועט גיט געהן אויפ'ן וועג פון ריזיקאַלישע עקספּערימענטען אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט; 2) אַז זי וועט פיהרען אַנ'אַנטי-עטאַטיסטישע פּאָליטיק; 3) אַז זי וועט פערלייכטערן די אונערלויבטע קאַפּיטאַליזאַציע; 4) אַז זי וועט סטאַביליזירען דעם מסחר מיט אויסלאַנד; 5) אַז זי וועט געהן אויף אַ וועג, וואָס וועט פערלייכטערן די צוזאַ-מענאַרבייט מיט'ן אויסלענדישען קאַפּי-טאַל (למשל דורך קאָמערציאַליזירען די באַהנען; 6) אַז זי וועט שטרענג אָפּהי-טען דעם בודזשעט, און זיך בעמיהען איינצופיהרען אָפּשפּאָרונגען אין מלוכה-ווירטשאַפט; 7) אַז זי וועט נישט פער-גרעסערן די שטייער-לאַסט, נאָר פער-קעהרט פערלייכטערן די שטייערן פון מסחר און דער אינדוסטריע און 8) אַז זי וועט זוכען אַ קאָנטאַקט מיט די ווירט-שאַפטליכע קרייזען און מיט די פּאַלמע-נער. „דער דאָזיגער קאָנטאַקט איז בע-זונדערס איצט נייטיג, ווייל מ'דאַרף זיך רעכענען, אַז דער סיים וועט אַ לענגערע צייט נישט זיין טעטיג".

די צייטונג פערענדיגט די אויספיהרונ-גען מיט פאָלגענדע ווערטער: דאָס פּראָגראַם מוז זיין אַנטי-עטאַטיזם, שפּאָרזאַמקייט, פערלייכטערן די שטייער-שרויף און קודם כל אויסמיידען אַלע אַרט עקספּע-רימענטען".

כאַוו עטעז פּראָיעקטירען צו בעשטימען שבת אלס אָפיציעלען רוה-טאָג

ריגאַ (סב.) פון מאָסקווא מעלדעט מען, אַז די סאָוויעטישע רעגירענדע קריי-זען טראַגען זיך אַרום מיט דעם פּלאַן איבערצוטראָגען דעם אָפיציעלען רוה-טאָג פון וואָך אויפ'ן שבת פון גאַנץ סאָ-וועט-רוסלאַנד פון זונטאָג אויף שבת.

דער פּראָיעקט שטעהט אין צוזאַמענ-האַנג מיט דער אַנטי-רעליגיעזער אַקציע, וואָס זאָל אין די נאָהענטסטע טעג פאָר-גענומען ווערען.

די אונטערהאַנדלונגען פון דער רעפּאַראַציע-קאָמיסיע

די עקספּערטען-קאָמיסיע בעשטימט די ענטשעדיגונגס-סומע אויף 40 מיליאַרד גאָלד-מאַרק.

פּאַריז (סב.) נעכטען איז פאָרגע-קומען אַ פּלענאַר-זיצונג פון דעם זאַכ-קענער-קאָמיטעט. עס איז פאָרגעקומען די ווייטערע דעבאַטע איבער'ן מעמאָ-ראַנדום פון די קרעדיטאָרען - מלוכות. ד"ר שאַכט האָט געמאַכט איינינגע בע-מערקונגען און ערקלערט, אַז הײנט וועט ער אָפּגעבען אַ געגען-מעמאָראַנדום, וואָס וועט ענטהאַלטען אַ רייהע בעמערקונגען. אין דעם מעמאָריאַל וועט אויך זיין אָנ-געגעבען די דייטשע קאָנטר-פּראָפּאָזי-ציעס, וואָס וועלען אָנווייזען די סומע, וואָס דייטשלאַנד איז גרייט צו צאָהלען. ד"ר שאַכט בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז די סומע 40 מיליאַרד מאַרק שטייגט איבער די דייטשע צאָהלונגס-מעגליכקייטען. ווי מען רעכענט אָבער, וועלען די קאָאַליציע - מלוכות נישט וועלען איינ-געהן אויף ווייטערע פּשרות.

אויף הײנט נאָכמיטאָג איז בעשטימט געוואָרען אַ ווייטערע פּלענאַר - זיצונג. הײנט פריה האָבען די קרעדיטאָרען - מלוכות אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאַרשטעהער פון רומעניען און יוגאָ-סלאַוויען.

פּאַריז (סב.) די רעפּאַראַציע-קאָמי-סיע האָט בעשלאָסען צו ווענדען זיך צו די באַלקאַנישע מלוכות מיט אַ פאָר-שלאָג צו פערקלענערן זייערע ענטשעדי-גונגס-פאָדערונגען אויף 3 מיליאַרד דייט-שע גאָלד-מאַרק.

עס איז אָבער צו ערוואַרטען, אַז דער פאָרשלאָג וועט נישט אָנגענומען ווער'ן, ווייל ווי עס מעלדעט „עכאָ דע פּאַרי" האָט די יוגאָסלאַווישע רעגירונג זיך קאַ-טעגאָריש אַרויסגעזאָגט נעגען פערקלע-נערן איהרע פּרעטענזיעס צו דייטשלאַנד.

פּאַריז ס.פּ) די הײנטיגע פּרעסע בע-טאָנט, אַז דייטשלאַנד וועט אין דעם מע-מאָריאַל, וואָס איז אָנגעזאָגט געוואָרען דורך ד"ר שאַכט, פעסטשטעלען די ענט-שעדיגונגס - סומע, וואָס זי איז איינ-שטאַנד צו צאָהלען אויף 8 מיליאַרד מאַרק. גלייכצייטיג וועט די ערקלערען קאַטעגאָריש, אַז אויף 40 מיליאַרד קען זי אויף קיין פאַל נישט מסכים זיין.

וועלט-מייסטעריו פון פעכט - קונסט איז אַ יודישע פרייליין פון דייטשלאַנד

בערלין, (י.ט.אַ.) אין נעאַפּאַל איז פאָרגעקומען אַ קאָנקורס וועגען דער אייראָפּעאישער מייסטערשאַפט אין דער פעכט-קונסט. די מייסטערשאַפט פון דער דאַמען-פעכט-קונסט האָט געוואונען די יודישע פרייליין העלענע מייער פון אָפענ-באַך. מען דאַרף צוגעבען, אַז פרל. מייער האָט זיינער צייט געוואונען אויך די וועלט-מייסטערשאַפט אין די מייסטערשאַפט פון דייטשלאַנד.

דיסקוסיע אין בוקאַרעשטער קהלה-ראַט וועגען אַ סובסידיע פאַר'ן קרן-היסוד

בוקאַרעשט (י. ט. אַ.) דער אָרגאַן פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין רומעניען „סטירי" מעלדעט: אויף דער לעצטער זיצונג פון קהלה-ראַט אין בו-קאַרעשט האָט פּרנס ד"ר אליעזר מאירסאָן פאָרגעלעגט, אַז די קהלה זאָל בעשטימען אַ יעהרליכע סובסידיע פאַר'ן קרן-היסוד. דער פאָרשלאָג איז געשטיצט געוואָרען דורך ד"ר פילדערמאַן, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז די סובסידיע דאַרף זיין אין דער הויך פון 200 ביז 250 טויזענד לעי, ד.ה. מעשר פונ'ם אַלגעמיינעם בודזשעט. ד"ר פילדערמאַן האָט אויך אַרויסגעזאָגט די מיינונג, אַז דער קהלה-ראַט זאָל בע-גריסען די בילדונג פון דער „יודישער אַגענץ" און אַז די קהלה זאָל אַרויסגעבען אַנ'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג וועגען בעשטייערן פאַר'ן קרן-היסוד. אויך דער קהלה-פּרעזידענט ה' עלי בערקאָוויטש און נאָך איינינגע רעדנער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער סובסידיע און בלויז 2 מיטגלידער זענען געווען געגען, מאָטיווירענדיג זייער שטעלונג אַז די קהלה האָט נישט קיין געלד און אויך, אַז די קהלה דאַרף זיך פערנעמען נאָר מיט אָרטיגע ענינים. קיין ענטגילטיגער בעשלוס איז נישט אָנגענומען געוואָרען. עס איז געבליבען פעסטצושטעלען דעם אופן פון געבען די סובסידיע.

נאָרוועגען אָפּגעזאָגט אַריינצולאָזען טראָצקי'ן.

בערלין (סב.) פון אָסלאָ מעלדעט מען, אַז דער פאָרזיצענדער פון דער נאָר-וועגישער אַרבייטער-פּאַרטיי האָט זיך גע-ווענדעט צום פּרעמיער - מיניסטער מיט אַ ביטע אַריינצולאָזען טראָצקי'ן קיין נאָרוועגען. דער פּרעמיער האָט צוגעזאָגט פאָרצולעגען דעם ענין דעם מיניסטאָרען-ראַט.

לאָנדאָן (סב.) ווי מען מעלדעט דאָ פון אָסלאָ, האָט דער רעגירונגס-פאַר-שטעהער ערקלערט אין פּאַרלאַמענט, אַז נאָרוועגען וועט נישט ערלויבען טראָצקי'ן אַריינצוקומען קיין נאָרוועגען.

נאָך דער ערקלערונג האָבען די קאָ-מוניסטישע דעפּוטאַטען געמאַכט אַנ'אָב-סטרוקציע.

שטורם-ווינטען און שנייען אויף די באַלקאַנען.

בעלגראַד (סב.) אויף דעם גאַנצען באַלקאַנישען האַלב-אינזעל איז אויסגע-בראָכען אַ גרויסער שטורם, וואָס האָט גורם געווען גרויסע שאָדענס. אין בעלגראַד איז געפאַלען אַ טיפער שניי.

וויכטיגער צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום

נעכטען פערעפענטליכט אין דזיע. אוסטאַוו.

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) אין הײנטי-גען „דזיענניק אוסטאַוו" איז פערעפענט-ליכט געוואָרען דער צירקולאַר פון פי-נאַנץ-מיניסטעריום וועגען פערקלענערן די סטאַווקע פון אומזאַץ-שטייער פאַר הורט-סוחרים, וואָס פיהרען נישט קיין ביכער, נאָר אויף 1 אַ פּראָצענט.

און צירקולאַר ווערט געזאָגט, אַז נע-נעהרונג אין בעטראַכט דאָס דער צו-גרויסער אומזאַץ-שטייער פון 2 פּראָצענט מוז זיך שלעכט אָפּרופען אויף די הורט-סוחרים, וואָס פיהרען נישט קיין ביכער, ווערט בעשלאָסען צו פערקלענערן די סטאַווקע אויף 1 פּראָצ. יעדער הורט-סוחר וואָס וויל נוצען פון דער הנחה מוז זיך ווענדען ביז'ן 15 מאַי ד. י. מיט אַ'ענטשפּרעכענדע בקשה צו דער אָנגע-העריגער פינאַנץ-קאַמער דורך דער פער-מיטלונג פון זיין פינאַנץ-אַמט.

KUNEROL

גאראנטירט־ריינע שפייזע־פעטס פון קאקאס־ניס ווערט איסגעארבייט אונטער דער שטרענגער ריטועלער השגחה פון
דעם בעריהמטען רבינער ש. צהרנבלר פון מאסטערסבורג, וואס עס ווערט אויך בעשטעטיגט דורך הרב אברהם צבי פערלמוטער,
משגיח. „קונעראל" ווערט דעריבער בעזונדערס גערן בעברויכט ביים צוגרייטען פסח־שפייזען אפילו דורך מהדרין מן המהדרין.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געפינט זיך פון 6 ביז 7 אין אווענד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16. Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער איינגעטרעטענער שטילשטאנד

גיכער נרדמען שטורם, וואס האט געהערשט די לעצטע וואכען אין פוילישע פאלימישען לעבען, נאך די סענסאציעס, וואס האבען זיך געשיט מאנ־אויף טאג־אויס, און אנגעזאגט א רייהע איבעראשונגען, איז פלוצלינג שטיל געווארען. ווי עס וואלט גארנישט געשעהן. אמת, אויפ'ן „קריגס־פראנט" זענען נאך געבליבען איניגע באטאליאנען, און עס הערען זיך נאך שטילע שאסען. דער „גלאס פראוודי" שיסט אויף רעכטס און לינקס, צו דער „גאזעטא ווארשאווסקא" און צום „ראבאטניק" און די ביידע גענגנער שיסען צוריק, אבער די גענעראל־שטאבען האבען זיך שוין צוריקגעצויגען. איז אהן אנ'אפמאך, אהן א פארשטענדיגונג איז איינגעטרעטען וואפענשטילשטאנד.

ווי לאנג דער דאזיגער שטילשטאנד וועט אנהאלטען, איז נאטירליך נישט בעקאנט. אבער א פאקט איז, אז מ'האלט זיך איצט צוריק מיט ארויסווארפען איבזיכטע הוילען. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס די נייע רעגירונג, „די רעגירונג פון פולקאווניקעס און גענעראלען, ווי די אפאזיציע בייצייכענט זי, איז דערווייל אנ'אונבעשריבען בלעטעל.

די רעגירונגס־פרעסע גופא איז נישט איינינג אין איהר אפשאצונג וועגען דער ליניע און טאקטיס פון דער שווימאלסקי־רעגירונג. אויב, למשל, דער „גלאס פראוודי" שטעלט פעסט, אז „עס האט זיך גארנישט געענדערט", אז עס האבען זיך נאר געביטען פערזאנען, און די פאליטישע ליניע וועט בלייבען די זעלבינע ווי פריהער, זאגען אנדערע רעגירונגס־פרעסע צייטונגען, אז שווימאלסקי בעדייט א נייער קורס, א „שטארקע האנד". אבער אויך בנוגע דער דאזיגער שטארקער האנד, איז וואס זי וועט זיך אויסדריקען, איז נישט פערהאן קיין שום קלארעס. אויך דא זענען די מיינונגען צוטיילט. איינע שטעלען פעסט, אז די שטארקע האנד וועט קומען צום אויס־דרוק אויפ'ן רויען ווירטשאפטליכען געביט, די נייע רעגירונג וועט פירען א קלארע עקאנאמישע פאליטיק, געהן אויפ'ן וועג פון עטאטיזם און זיין אין דער הינזיכט ריכזיכטסלאז, קומען אנדערע און זאגען: עס הויבט זיך גארנישט אן, די שווימאלסקי־רעגירונג וועט זיך נישט לאזען אויף קיין שום עקספערימענטען אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט. זי איז גאר א געגנערין פון עטאטיזם און אפילו דעם בעקאנטען בוי־פראיעקט. וועט זי צוריקציהען. די „שטארקע האנד" פון דער רעגירונג וועט זיך אויסדריקען אין בנוגע צום סיים. דא וועט שווימאלסקי נישט זיין קיין פוסח על שתי הסעיפים, ווי זיין פארגענגער בארטעל, ער וועט זיך נישט שפילען מיטן סיים, ווי א קאץ מיט א מויז, נאר שטעלען איהם הארטע און קלארע פארדערונגען. און וועט דער סיים זיין ווידערשפעניג, וועלען טאקי קומען קאנסעקווענצען.

די דאזיגע מיינונגס־פערשידענהייט בנוגע דער נייער רעגירונג האט ארייגעבראכט א דעזאריענטאציע אין אפאזיציאנעלען לאגער, און עס האט דארט דעריבער בעשלאסען שווייגען, אפווארטען, וואס ווייטער וועט זיין.

די „גאזעטא ווארשאווסקא" הנדל'ט זיך שוין אפילו מיט איין אויגעל צו דער רעגירונג און זי זאגט, אז די איינציגע אויפגאבע פון נייעם קאבינעט איז: אדורכצופיהרען, וואס גיכער די קאנסטיטוציע־ענדערונג, נאטירליך, אין זין פון די ענדעקישע פרינציפען.

דער אנזאג פון „ראבאטניק" צו שטורמען געגען דער נייער רעגירונג, איז נישט מקוים געווארען, מ'האט זיך אין דער לעצטער מינוט צוריקגעצויגען. א שטילשטאנד איז איצט איינגעטרעטען אין פוילישען פאליטישען לעבען. מ'ווארט אויף די ערשטע שריט און מעשים פון דער נייער רעגירונג. די דאזיגע שריט, וואס וועלען נישט לאזען אויף זיך לאנג ווארטען, וועלען קלאר מאכען, וועלכע בעהויפטונגען זענען געווען די ריכטיגע, און וועלען אויך דינען אלס מאטעריאל פון דער אפאזיציע, וועלכע וועט דארפען בעשטימען, צי זאל זי דעם קאמף אויפנעמען אנהויבען מיט נאך גרעסערען שטורם, צי ווייטער לאזען דעם „צושטאנד פון וואפען־שטילשטאנד".

בן־משה.

א פילם־קריג
צווישען אמעריקא און אייראפא

אמעריקאנער אפגעשטעלט זייערע פילמען אין פראנקרייך

צווישען פראנקרייך און אמעריקא האט זיך איצט אנגעהויבען אנ'אמת'ער קריג אויפ'ן געביט פון דער פילם־אינדוסטרי. די בעציהונגען אויף דעם געביט זענען שוין פון לאנג אן געווען געשפאנט, אבער איצט האט דער קריג אנגענומען שארפע פארמען, און דער גאנצער פילם קאנפליקט קאן האבען גאנץ ערנסטע קאנסעקווענצען.

שוין פון א לאנגער צייט האבען די פראנצויזישע פילם־געזעלשאפטען געפאדערט, מען זאל ארויסגעבען א געזעץ, וואס זאל זיי פערטיידיגען פון דער פער־פלייצונג פון אמעריקאנישע פילמען, וועלכע בעמערקט זיך שוין פון לאנג אויפ'ן פראנצויזישען מארק. די קאנקורענץ פון אמעריקא האט זעהר שטארק זיך געפיהלט אין פראנקרייך און אין אלע אייראפעאישע לענדער — און אומעטום האט מען אנגעהויבען ארויסצוגעבען געזעצען, כדי זיך צו פערטיידיגען געגען דער דאזיגער קאנקורענץ, וועלכע מאכט חרוב אומעטום די לאנד־אינדוסטריען.

אין פראנקרייך איז אויך ארויסגעגעבען געווארען אזא געזעץ, וואס בעגרע־ניצט דעם אימפארט פון אמעריקאנישע פילמס און; צווינגט די בעלי בת־ם פון די קינאס צו בעווייזען דעם עולם א געוויסען פראצענט אויסלענדישע פילמס געגען א גרעסערען פראצענט פראנצויזישע. דאס האט, פערשטעהט זיך נישט געשמעקט די אמעריקאנער. נאך א לענגערער צייטונגס־קאמפאניע, נאך א בעזוך אין פראנקרייך פון דעם קעניג פון דער אמעריקאנישער פילם־אינדוסטריע, איז איצט געקומען צו אנ'איבעררייס „פון די דיפלאמאטישע און האנדעלס־בעציהונגען" צווישען די אמעריקאנישע פילם־קאמפאניעס און די פראנצויזישע טעאטערס. די אמעריקאנישע פילם־אינדוסטריעלער האבען בעשלאסען מעהר נישט צו געבען זייערע פילמען אין פראנקרייך. די קינאס, וועלכע האבען שוין קאנטראקטען אויף אמעריקאנישע פילמען וועלען זיי נאך בעקומען. אבער קיין נייע פילמען שלאגט מען זיי נישט פאר. אזוי ארום ווילען די אמעריקאנער בעשטראפען פראנקרייך און אפנעמען די מעגליכקייט צו בעוואונדערען זייער שטימע קונסט.

די פראנצויזישע אינדוסטריעלער האבען זיך פערשטענדיגט מיט די דייטשע. מען רעדט וועגען אנ'אפיציעלען אפמאך, וועלכער דארף פערבינדען די פילם־אינדוס־טריען פון ביידע לענדער און אינגאנ־צען צו סערמאכען די טירען פון צענ־טראל־אייראפא פאר די אמעריקאנישע פילמען ...

דאס אלץ האט זעהר אויפגערעגט די אמעריקאנער. אין קאנפליקט האט זיך אריינגעמישט זייער רעגירונג. אין פאריז ערווארטעט מען א אפיציעלע דיפלאמאטי־שע נאטע וועגען דעם עניי. די אמבא־סאדע פון די פעראייניגטע שטאטען האט שוין פערעפענטליכט א נאטע אין דעם גייסט. ווי געזאגט, עס געהט א פילם־קריג, וועלכער קאן אננעמען אונערווארטעטע פארמען.

——()——

דער „מאנד־פלאן" און די פארשטעהענדע פארלאמענט־וואהלען אין ענגלאנד

פארוואס איז גארנישט געווארען פונ'ם „שלום צווישען קאפיטאל און ארבייט"

(א בריף פון לאנדאן)

פון ש. קאלדאווסקי

„שלום, שלום און שלום"! א גאנץ קיילעכדיג יאהר האט מען זיך אפגע־טומעלט וועגען די פערהאנדלונגען פון דער „מאנד־גרופע" מיט'ן טרייד־יוניאן־קאנגרעס אין ענגלאנד, וועגען שלום צווישען קאפיטאל און ארבייט. א ים מיט סינט איז איבער דעם פערגאסען גע־ווארען. אהן א שיעור רעדעס זענען גע־האלטען געווארען אין און פון די פער־שידענע לאגערן.

די קאמוניסטען, אין צוזאמען מיט זיי אויך דזשיימס מאקסטאן, דער פרעזי־דענט פון דער „אינדעפענדענט לייבאר פארטיי" מיט זיין גרופע, האבען ממש קריעה געריסען אויף דעם „פעררראט" פון די רעכטע פיהרער פון דער ארביי־טער־בעוועגונג אין ענגלאנד, וואס זיי האבען זיך אריינגעלאזט אין די לארד־מעלטשעט אוואנטורעס פון שלום און „פערקויפן" די ארבייטער־אינטערעסען פאר א טאפ לינזען.

פון דער אנדערער זייט האבען זיך די רעכטע פיהרער שוין בענייט א ביי־טעל פאר דער גרויסער דערלייזונג, וואס וועט קומען פאר ארבייט און קא־פיטאל דורך זייער געמיינשאפטליכען צוזאמענארבייטען; זיי האבען זיך גע־שילדערט דעם באלדיגען באחרית הימים, ווען שטרייקען און לאקאוטען וועלען אפגעשאפט ווערען; ווען די אינדוסטריע וועט ראציאנאליזירט ווערען; ווען די ארבייטער וועלען האבען שיער נישט א גלייכע דעה אין דער פערוואלטונג פון די פאבריקען; ווי ארבייטסלאזע און אר־בייטסלאזיגקייט וועט אינגאנצען פער־שווינדען דורך דעם, וואס די ארבייטס־לאזע וועט מען אויסלערנען נייע מלאכות און מען וועט זיי צאהלען שכירות בעת'ן לערנען זיך.

קורץ, עס וועט זיין הי—געלעבט!

די אלע טעאריעס און אוטאפיעס וועגען מארקסיזם, לעניניזם, וכו, האט מען אין דער אלגעמיינער פרעסע און פון די טריבונעס מבטל געווען כעפרע דע־רעא. אויס קלאסען־קאמף, אויס רעוואָ־לוציעס. נידער! זאל לעבען דער נייער מאנד־משיח!

אט אזוי איז עס אנגעגאנגען א גאנץ קיילעכדיג יאהר. גאנצע ביבליאטעקען זענען אנגעשריבען געווארען וועגען דעם. די גאנצע וועלט האט גערעדט וועגען דעם.

און איצט האט דאס אלץ געפלאצט ווי א זייפען־בלאז.

די ענגלישע אינדוסטריעלער האבען בעשלאסען, אז „די היים פון אנ'ענג־לישמאן איז זיין פעסטונג" און אז „זיין פאבריק, אדער ווערקשטאט, איז זיין באסטיל". קיינער קאן זיי קיין דעה נישט זאגען און קיינער טאר זיך אין זייערע געשעפטען נישט מישען.

נאך מעהר, דער פערבאנד פון די ארבייטסגעבער, אין לאנד, האט ארויס־געלאזט א מאניפעסט, דערקלערענדיג זייער שטעלונג צו דער „שלום און אינדוסטריע"־פראגע, וועלכער איז פול מיט בעשולדיגונגען און בעליידיגונגען אויף דעם חשבון פון די ארבייטער. אזוי לאנג, ווי די ארבייטער, ווערט דארט געזאגט, וועלען זיין אנגעשלאסען אן דער לייבאר־פארטיי, וועלכע טראגט זיך ארום מיט הלומות וועגען נאציאנאליזאציע און סאציאליזאציע פון פריוואט־איגענטום, קאן קיין רייד נישט זיין וועגען א וועלכער עס איז פער־שטענדיגונג מיט זיי פון דער זייט פון די ארבייטסגעבער ארבייטער. המסת עס, דארפען וויסען זייער פלאץ און נישט רוקען זיך אין פאליטישע, געזעל־שאפטליכע, אדער עקאנאמישע ענינים, אין וועלכע זיי זענען גאר נישט קאמ־פעטענט צו זאגען א דעה.

אט דאס זענען די געדאנקען און די מאטיווען פון די ענגלישע אינדוסטריע־לער, וועלכע דערלויבט זיי נישט אנצו־נעמען די איינלאדונג פון דער לארד מעלטשעט־גרופע, וועלכע האט פאר א משך פון איבער א יאהר צייט געגרייט דעם באדען פאר א פערשטענדיגונג מיט די ארבייטער. דאס איז דער ענט־פער פון דער גרויסער מעהרהייט ענג־לישע אינדוסטריעלער צו די ארבייטער גאר די אלע אינדוסטריעלע און אלגע־מיינע גענעראל־שטרייקען, וואס זענען דא פארגעקומען אין די לעצטע יאה־רען.

פערשטענדליך, אז אט דער ענטפער און דאס אפברעכען פון דער מאנד־טערנער־קאנפערענץ איז פונקט צו דער האנד דער לייבאר־פארטיי ביי דער איצ־טיגער קאמפאניע פאר די אלגעמיינע וואהלען. און עס איז גאר נישט אויס־געשלאסען, אז דער פאקט זאל געבען די ארבייטער א פולע מעהרהייט אין דעם נייעם פארלאמענט און די ארביי־טער זאלען איבערנעמען די מאכט.

ווארום די אומצופרידענקייט, וואס די שטעלונג פון די אינדוסטריעלער האט ארויסגערופען אין די בריטע שיכטען פון דער ענגלישער בעפעלקערונג, איז אין לשער. מיט דער אויסנאם פון די פאר רעאקציאנערע און קאמוניסטישע צייטונגען אין לאנד, איז די גאנצע פרעסע שטארק אויפגעבראכט געגען די בעלי־הבתים פאר אפברעכען די קאנפע־רענץ.

אין דעם גייסט רופען זיך אפ די מעהרסטע צייטונגען און כמעט קיין איין צייטונג האט קיין גוט ווארט נישט צו זאגען פאר דער האנדלונג פון די בעלי־הבתים. אדרבה, אין צוזאמענהאנג מיט דעם האט זיך איצט די היגע פרעסע ארומגעזעהן, אז די ענגלישע פאבריקאנטען זענען גאר חיים נישט אזעלכע בריות אין פערוואלטען זייערע אונטער־נעמונגען און גאר היגטערשטעליג זענען זיי אין דער קונסט פון אויסברענגען זייערע פארטיגע פראדוקטען, והא ראיה, אז ענגלאנד האלט אין איין פערלירען איהרע וועלט־מערק און די ארבייטס־לאזיגקייט אין לאנד האלט אין איין וואקסען.

און דער ערשטער, וועלכער האט ארויסגעזאגט אט די אפיקורסישע גע־דאנקען, איז געווען נישט קיין אנדע־רער, ווי דער פרינץ אוו וועילס אליין ביי דער „בריטיש אינדוסטריעס" אויס־שטעלונג, וועלכע ער האט געעפענט.

ווי געזאגט, איז דער גאנצער נערוו־דער פון דער אפגעבראכענער „שלום"־קאנפערענץ אצינד פונקט צו דער האנד פון דער לייבאר־פארטיי. עס האט פיל פערשטארקט איהר פאזיציע אין די פארשטעהענדע וואהלען, און עס גיט איהר א פיל גרעסערע מעגליכקייט צו בעקומען א פולע מעהרהייט איבער די אנדערע פארטייען.

דערצו האט אהן א ספק א סך מיט־געהאלפען די האנדלונג פון די אינדו־סטריעלער, וואס האבען אפגעבראכען די שלום־פערהאנדלונגען מיט די ארבייטער. דער באדען פון וועלכע עס איז אזוי זארגפעלטיג און שיער נישט מיט מסירת נפש פארבערייט געווארען איבער א יאהר צייט פון לארד מעלטשעט (געוועזענער מיניסטער אלפרעד מאנד) און די ענגלישע ארבייטער־פיהרער.

א חזיר־הענדלער קויפט אפ דעם פאלאץ פון דער אלטער רוסישער קייזערין

(א בריף פון קאפענהאגען)

ווידערע. דאס איז אנ'אלטער דענישער פאלאץ נעבען קלאמפענבערג. אין דעם דאזיגען אלטען פאלאץ האט געוואוינט די אלטע רוסישע קייזערין מאריא פעא־דאראוונא מיט איהרע טעכטער, דעם צאר ניקאלייס לייבליכע שוועסטערן. זעלבסט־פערשטענדליך, אז דער דאזיגער פאלאץ איז געווען דאס צוציהונגס־ארט פון די אמאליגע גאלדענע צייטען, ווען דער צאר באטושקא איז געווען גאסס־גע־זאלבטער מושל פון דעם 150 מיליאני־גען פאלק אין „מאמעלע" רוסלאנד.

ווען די אלטע קייזערין איז געשטאר־בען איז דער פאלאץ פעראייניזאמט גע־ווארען. איהר טאכטער קסעניא אלעק־סאנדראוונא איז אוועקגעפאהרען קיין ענגלאנד, איהרע קינדער זענען זיך צו־פאהרען ווער נאך אמעריקא און ווער נאך פראנקרייך. איהר יונגערע טאכטער אלגא אלעקסאנדראוונא איז גלאט אויס־געגאנגען לתרבית רעות, זיך פערליבט אין א געוי. פילקאווניק און געוואוינט מיט איהם אן חופה וקדושין ערגיץ דארט אין א געוועהנליכער בירגערליכער דירה אין קאפענהאגען. איז ווידערא געבליבען פער'יתום'ט. א לאנגע צייט איז דער פא־לאץ געשטאנען מיט פערהאקטע טירען און פענסטער, ווי א לעבעדיגער עדות פון די אמאליגע גוטע צייטען. איצט הא־בען זיך די יורשים מיישב געווען, אז דאס איז א טויטער קאפיטאל און זיי האבען בעשלאסען צו שטעלען דעם פא־לאץ מיט אלע איינריכטונגען, אנטיקען און קונסט־זאמלונגען אויף אנ'עפענטלי־כע ליציטאציע. און מען מוז מודה־זיין, אז די רוסישע פרינצען האבען אין גלות בעקומען א סוחר'ישען חוש. זיי האבען פערשטאנען, אז בעלנים אפצוקויפען די זאכען וועט נישט פעהלען און, אז אפילו

דאס מינדערוועטיגע שטיקעל מעבעל פון יענעם פלאץ וועט בעצאהלט ווערען מיט גאלד צוגלייך, ווייל א סך מענשען וועלען זיך האלטען פאר א גרויסע זכיה צו האבען ביי זיך אין שטוב א זאך, וואס שטאמט פון דער קייזערליכער פאמיליע. און זיי האבען זיך נישט גענארט אין חשבון. ווען עס איז בעקאנט געווארען דער טערמין פון דער ליציטאציע האבען זיך אין פאלאץ פערזאמעלט טויזענדער מענשען און עס האט זיך אנגעהויבען א בעקוקעניש און א פעטאפעניש פון דער קייזערינס אונטער־וועש, אלטע פיזשאמעס, קוך־גראטעס, נאכט־טעפליך און שיסלען, און מ'האט פאר אלעמען געצאהלט אין די שווערע טויזענדערס. ס'רוב בעלנים זענען פערשטעהט זיך געווען אמעריקא־נער. זיי האבען אלץ געקויפט און גע־שלאגען אין געלד אריין, אז עס האט ממש געשווינדעלט פאר די אויגען.

דער גרעסטער בעלן און קונה הכל איז געווען א גראבער־בייכיגער חזיר־הענד־לער פון טשיקאגא, א געבוירענער אין קאפענהאגען. געווען אין דער היים א קיילער־שייגעץ, איז אוועקגעפאהרען קיין אמעריקא זוכען דאס שטיקעלע גליק ביי די דארטיגע הזירים. דארט האט איהם טאקי אפגעגליקט און איצט איז ער איי־נער פון די גרעסטע חזיר־הענדלער אין טשיקאגא, וואס האנדעלט מיט דער קווי־טשיגער סחורה אויף עקספארט קיין איי־ראפא. אט דער דאזיגער קיילער האט אלעמען אריינגעטריבען אין געלד. פאר דער מינדעסטער ווערטלאזער זאך, וואס מ'קען אין א געוועהנליך פאיאנס־געשעפט בעקומען פאר א צוויי דריי שוועדישע קראנען האט ער געגעבען צו פינף הונ־דערט קראן און נאך מעהר. די אנדערע אפקויפערס האבען אויף איהם געקוקט מיט קנאה, ווי ער שיט מיט דאלארען פון אלע זייטען.

א חוץ די דירעקטע אויפקויפערס הא־בען זיך אויך געפינען קאמיסיאנערען, וואס זענען אונטערגעשטעלט געווארען פון מענשען, וואס האבען נישט געוואלט אדער עס האט זיי נישט געפאסט אליין צוקומען און שטעלען זיך אין איין רייה מיט אלע אנדערע אויפקויפערס. די קא־מיסיאנערען האבען דאס געהאט אנ'אינ־טערעס פאר די מעהר די ווערטפולע זאכען, ווי די פערשידענע בילדער און געמעלדען וואס העגנען אין דער קייזערינס שלאף־צימער. איין קאמיסיאנער האט אפגעקויפט דאס גאלדענע בעט, אויף וועלכען די קייזערין איז געשטארבען. מען זאגט, אז דער קאמיסיאנער האט דאס בעט געקויפט פאר'ן דענישען קעניג. אין משך פון א פאר טעג איז שוין כמעט אלץ פערקויפט געווארען און מען איז צוגעטרעטען צו דער ליציטאציע פון פאלאץ.

די אויפקויפערס האבען שוין אזוי שטארק ארויפגעשלאגען דעם פרייז פון דעם אלטען קייזערליכען בנין, אז עס איז שוין־איצט כמעט נישטא קיין בעלנים, ווער עס זאל איהם קויפען. מען איז א־בער זיכער, אז דער פאלאץ וועט אריינ־פאלען אין די הענד פון דעם טשיקאגער חזיר־הענדלער, וועלכער האט זיך דוקא פארגענומען צו וואוינען אין די צימערען פון דער אלטער רוסישער קייזערין, און אז ער האט זיך פארגענומען, וועט ער ס'זיכער אויספיהרען.

ארימע ראמאנאוו־דינאסטיע! אין דיי־נע פאלאצען בעזעצען זיך אמעריקאנער חזיר־הענדלער.

פ.

דער „רויטער קרייץ" פאר די יודישע הונגערנדע אין בעסאראביע.

בוקארעשט (יט"א) די צענטראל־ פערוואלטונג פונם „רויטען קרייץ" מעלדעט, דאס עס זענען דורך איהר־בעגרינ־ דעט געווארען אין די שטעט און דער־ פער פון בעסאראביע 530 קאנטינגעס פאר די הונגערנדע, אין וועלכע עס ווער־ ארויסגעגעבען עסען אלע הונגערנ־ אהן אונטערשייד פון גלויבען. און אי־ גענע ערטער וועלען בגשט די יודען שוין זייערע קינדער אין די אלגעמיינע קאנ־ טינגעס, דעריבער זענען געגרינדעט געוואָ־ רען ספעציעלע יודישע קאנטינגעס, וואו דער „רויטער קרייץ" שיקט אלימענטען און דער זעלבער מאס, ווי און די אלגע־ מיינע.

——

לאדזשער כראניק.

רעגיסטראציע פון די „פרעמדע"

היינט דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די פרעמדע וואס זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט:

G.

די וואס קומען צו דער רעגיסטראציע מוזען מיטברענגען א פאס, און וועלכען עס איז אנגעגעבען זייער מלוכה־אנגע־הערונגקייט און 2 פאטאגראפיעס.

נאכט־דיזשורען אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען

ם. ליפיעץ פעטריקאווער 193, מ. מי־לער פעטריקאווער 46, גראשקאווסקי קאנסטאנטינער 15, פערעלמאן צעגעל־ניאנא 64, נישוויארצאווסקי אלעקסאנד־ראווסקא 37, יאנקיעלעוויטש אלטער מארק 9.

10 נייע מאנדאטען אין לאדזשער האנדעלס־קאמער פאדערן די אינדוסטריעלער, כדי זיי צו זיכערן א מעהרהייט

חיכטיגע קאנפערענצען פון די האנדעלס־ראטמענער.

(ג) היינט דאנערשטאג אוונד ווערט אין פערבאנד פון די קריסטליכע סוחרים (פעטריקאווער 113) פארקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון די יודישע און קריסטליכע מיטגלידער פון דער לאד־זשער האנדעלס־קאמיסיע (האנדעלס־קורי־יע). די קאנפערענץ וועט זיין געווידמעט דער פראגע פון דעם פאסטולאט, וואס די פארשטעהער פון דער גרויס־אינדוס־טריע אין דער האנדעלס־קאמער האבען ארויסגעשטעלט צום מיניסטעריום, דהיי־נו: אז דאס מיניסטעריום זאל נאמינגי־רען נייע 10 ראטמענער פון דער לאדזשער אינדוסטריע־וועלט, כדי דער אינדוסטריע זאל פאר יעדען פאל זיין געזיכערט א מעהרהייט אין דער „קאמער". דעם דאזיגען בערונג האט די אינדוסטריע ארויס געדרוקט אלס א פערגוטיגונג פאר איהר רצון איינצוגעהן אויף א „שלום" צווישען דעם האנדעל און דער אינדוסטריע אויפן פארום פון דער לאדזשער האנדעלס־קא־מער.

• • •

(ג) און שייכות מיט'ן איינציגענט, וואס עס איז לעצטענס אויסגעבראכען צווישען די פארשטעהער פון גרויסען און מיטעלען האנדעל און דער לאדזשער „קא־מער" צוליב דעם, וואס ראט פרעזידיום האט און געוויסע אנגעלעגענהייטען ארוים געוויזען די טענדענץ נישט אנצופרעגען זיך א מיינונג ביים מיטעלען און קליינעם סוחר'טום — איז מאנטאג פארגעקומען א קאנפערענץ פון די האנדעלסראטמע־נער. אין דער קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען אין סוחרים־פעראיין פעט־ריקאווער 73, האבען זיך בעטייליגט די יודישע ראטמענער פון דער האנדעלס־סעקציע ביי דער קאמער, נעמליך: די פארשטעהער פון פעטריקאווער 10, פון אגראדאווא 10, פון פעטריקאווער 73 און דער רעפרעזענטאנט פון פראווינצער יו־דישען סוחרטום אין דער לאדזשער האנ־דעלס־קאמער, ה' מ. בערגער.

די בעל־עולה'טע ארגאניזאציעס האבען בעלעגט זייערע טענות, ס'האט זיך ענט־וויקעלט א לענגערער ווערטער־אויסטויש און אין רעזולטאט איז אנגענומען געווא־רען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט געזאגט אומגעפעהר אט וואס: דאס גוט פערשטענדיגען זיך פון איין טייל פון פרעזידיום מיט די רעפרעזענטאנטען פון מיטעלען און קליינעם האנדעל אין דער „קאמער" איז געווען נישט מעהר, ווי א מיספערשטענדניש, וואס איז א פועל־יוצא פון דער אונבעהאוועוקייט אין פראקטישער ארבייט פון דער „קאמער". דערום ווערען די פרעטענזיעס פון די בעל־עולה'טע גענומען אין אכט, דער סכסוך ווערט ליקווידירט און דעם פרעזידיום פון דער האנדעלס קאמער ווערט אויס־געדריקט צוטרוי.

אין זין פון אט דער רעזאלוציע איז געבליבען, אז דאס פרעזידיום טאר אין קיין שום ענין פון דער „קאמער" נישט האנדלען אהן דער פערשטענדיגונג מיט די פארשטעהער פון סוחרטום.

לאדזשער יודישער קאמער־טעאטער „ארט"

לייטער: מ. בראדערזאן און ד. בייגעלמאן.

היינט דאנערשטאג

פייערליכע פרעמיערע

פון VII גראנדיעזען פראגראם

א. נ.

מצה־בריי

1) פראלאג, 2) מחותנת'טעס, 3) שבת־הגדול און קורץ־פרייטאג, 4) כ'ווער א דאזאר, 5) חכמת־כינע, 6) מצה־בריי, 7) א ברכה איבער א דונער, 8) דאס קלוגע חזנ'דעל, 9) אויפ'ן גאניק'ל, 10) לבנה־פאראד.

שבת 2 פארשטעלונגען

4 נאכמ. (ביליגע פרייזען)

און 9.30 אוונט

פרייטאג, שבת, זונטאג און מאנטאג ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע „מצה־בריי".

טעקסט: מ. בראדערזאן און י. אבערזשאנעק. מוזיק: קאמפ. דוד בייגעלמאן. ליט. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק.לייטער: דוד בייגעלמאן. לייטער פון דיר: ד. ראזענטאל. רעזשי: קא־לעקטיוו. קאנפעראנסיע: מ. עלבוים. קאס־טיומען און דעקאראציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווארשטאט): ד. מאטום און ש. בלום. קאנצערט־מייסטער: ש. בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען פון 7 אוונד אין קאסע שבת פון 2—5 און 7 און אוונד.

די ווילנער פאבאר־אפערע

צווייטער טאג פון פ־אצעס געגן פאדפולקאווניק ראגאלסקי, פאר. קיאניא און סעריזש.וו רובע.

(§) נעכטען 10 פרנה איז דער מולי־טערישער טריבונאל צוגעטרעטען ווייטער אויסצוהערען דעם אנגעקלאגטען פאדופלקאווניק ראגאלסקי. ער ווערט אויסגעהערט פונקט פאר פונקט לויט'ן בעשולדיגונגס־אקט.

אויף דער פראגע צי ער האט פון יא־נואר 1927 ביז אפריל 1928 צוגענומען געלדער, וואס ער האט געקריגען צו פיה־רען דעם פ.ק.או., ענטפערט דער אנגע־קלאגטער, אז ניין. ער ערקלערט דערביי, אז ער האט פאר'ן ווילגער פ. ק. או. איינגעקויפט פיל זאכען, אויף וועלכע מען האט איהם קיין רעכנונג נישט אויסגע־שטעלט, ווייל ער האט זיך וועגען דעם נישט געקימערט, חוץ מזה האט מען איהם א מייל געלד צוגע'גנב'עט.

דער פארזיצענדער פון געריכט שטעלט דאן פעסט, אז בשעת האט דער אנגע־קלאגטער זיך געווענדעט צו דער העכע־רער מיליטערישער מאכט מיט דער בי־טע מען זאל איהם בעשטימען שטוצע, ווייל מען האט ביי איהם צוגע'גנב'עט זיין פריוואט געלד. דער אנגעקלאגטער לייק־נט דאס אפ. ער זאגט, אז דאס געלט וואס מען האט ביי איהם צוגע'גנב'עט איז געווען נישט זיין פריוואט געלד, נאר פון דער קאסע פון פ.ק.או. דער פארזיצענ־דער שטעלט ווידער פעסט, אז ידער אנ־געקלאגטער גיט אויס אפ אנדערע ער־קלערונגען ווי בעת דער אויספארשונג און אגב ווערט דער ברוך, אין וועלכען דער אנגעקלאגטער האט זיך געווענדעט נאך געלד צוליב דער גנבה ביי'געלעגט צו די אקטען. גלייכצייטיג האט דאס געריכט נישט געקענט פעסטשטעלען, צי ס'איז אמת, אז דער אנגעקלאגטער האט גע־קויפט פערשידענע זאכען פאר'ן פ.ק.או. אויף וועלכע ער האט נישט קיין רעכנו־נגען, ווייל דאס איז נישט איינגעטראגען אין די ביכער.

ווי עס האט בכלל אויסגעזעהן די ווירטשאפט אין פ.ק.או. בעווייזט די ער־קלערונג פון אנגעקלאגטען, אז פאר די געקויפטע לעבענס־מיטעל פאר'ן פ.ק.או. האבען די בעאמטע אויסגעשטעלט פאל־שע רעכנונגען און דאס געלד זיך גע־טיילט אין מאש אריין, ער וויל דערויבער נישט נעמען אויף זיך קיין פעראנטווא־רט ליכקייט פאר די אויסגעשטעלטע רעכ־נונגען. ער לייקענט אויך, אז ער זאל האבען צוגענומען געלד.

דער פארזיצענדער פרעגט דעם אנ־געקלאגטען, צי ער האט אליין געפיהרט די ווירטשאפט, צי ער האט דאס אנ־בעפויינעבען צו טון די קאפראלען. דע־רויף ענטפערט ער. אז מעגליך האט ער אונטערגעשריבען פון 800 ביז 900 פא־פירען און האט אליין קיין צייט נישט גע־האט צו פיהרען די ווירטשאפט.

וואס שייך דעם פארוואורף, אז ער האט בעפרייט פאבאראווע אונגעזעצליך ברענגט דער אנגעקלאגטער א פאקט, אז אין יאהר 1927 האט ער בעמערקט און בוך, אז עס איז אויסגעשטרא־כען דער נאמען פון א פאבאראווע. ער האט דורכגעפיהרט א אויספארשונג און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אז דאס האט געמאכט דער סערזשאנט ווירובעל, וועל־כען ער האט בעשטראפט נאר מיט 14 טעג ארעסט, ווייל ער האט נישט גע־וואוסט, מיט וועלכען צוועק ער האט אויסגעשטראכען דעם נאמען.

ווייטער דערצעהלט דער אנגעקלאג־טער, אז פארוטשניק קיאניא האט אפט־מאל זיך דערלויבט צו מאכען פערשי־דענע מאכינאציעס ביים אפלעגען פא־באראווע דעם טערמין פון שטעלען זיך צום מיליטער.

אויף דער פראגע פון פארזיצענדען, צי ער האט צוגערעכענט דעם גאדקאנטי־גענט די פאבאראווע, קאן און שמוליע ווימש, ענטפערט דער אנגעקלאגטער יא, אבער ער האט דאס געטון ווייל ער האט נישט געוואוסט, אז לויט'ן בעפעהל דארף מען דאס נישט טון. און געמען דערפאר לאפובקע איז ער זיך נישט מודה.

דאן טרעט צו דאס געריכט אויספרע־גען דעם צווייטען אנגעקלאגטען, דעם פארוטשניק קיאניא, וואס איז זיך נישט מודה און נעמען געלד, און אויב ער האט בעפרייט רעזערוויסטען פון מיליטער־איבונגען קען דאס זיין געשעהן על פי טעות, ווייל ער איז געווען בעווארפען מיט ארבייט.

דער אנגעקלאגטער לייקענט אויך, אז ער זאל האבען אויסגעפרעסט געלד ביי פאבאראווע מיט'ן צוועק זיי צו בעפרייען פון מיליטער־דינסט.

אויף דער פראגע פון פארזיצענדען פון וואנען ער האט געהאט געלד צו פאח־רען קיין זאקאפאנע, ענטפערט דער אנ־געקלאגטער, אז ער האט זיך געבארגט דערויף און א באנק.

דערמיט האט זיך געענדיגט דער צוויי־טער טאג פון די געריכטס־פערהאנדלונ־גען.

היינט וועלען אויסגעהערט ווערען די ערות.

—0—

26 פערזאן ארעסטירט אין חשד פון קאמוניסטישער טעטיגקייט

(:) אין צוזאמענהאנג מיט די עהער־נעכטיגע ארעסטען אויף דער אונלעג־געלער פערזאמלונג אויף דרעוונאווסקא־גאס 22, האט פאליציי דורכגעפיהרט רע־וויזיעס אין די וואוינונגען פון פיל פער־זאנען און ענטדעקט א גרויסע צאהל 1. מאי אויפרופען. די רעוויזיעס זענען געמאכט געווארען ביי פערזאנען, וואס שטעהען אונטער'ן חשד פון קאמוניסטי־שער טעטיגקייט.

די פרטים פון דער אויספארשונג ווע־רען דערוויל געהאלטען בסוד. בלויז נעכטען זענען ארעסטירט געווארען 26 פערזאן.

30 טויזענד ארבייטער בלייבען אין לאדז אהן ארבייט.

(:) 75 פראצענט פון די לאדזשער פאבריקען האבען געקינדיגט זייערע ארבייטער אין עס דראהט, אז אין א נאר טעג ארום זאלען בלייבען אהן ארבייט 30 טויזענד ארבייטער.

אין שייכות דערמיט איז נעכטען פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ פון פאבריקס־דעלעגאטען, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו ווענדען זיך מיט א ענטשפרעכענדען מעמאריאל צו דער רעגירונגס־מאכט.

—==—

סאוויעטישע קניה אין לאדז

נאר טיילוויז פינאליזירט געווארען.

(וו) ווי עס אינפארמירען אונז די דירעקציעס פון די פירמעס לעאנהארדט, ווילקער און גערבארדט האבען נעכטען די פארשטעהער פון דער סאוויעטישער האנדעלס־מיסיע געפ"הרט אונטערהאנד־לונגען מיט די דערמאנטע פירמעס מכח א קניה פון 30 טויזענד מעטער כחורה.

היות די סאוויעטישע דעלעגאטען האָ־בען פערלאנגט א 2־יעהריגען קרעדיט איז די טראנזאקציע נישט אפגעשלאסען געווארען, די אונטערהאנדלונגען האבען בלויז געבראכט איין פאזיטיווען רעזול־טאט דערמיט, וואס די סאוויעטישע דע־לעגאטען האבען געקויפט 1350 קילא גארן פון פערשידענע סארטען אויף 6 חדשים'דיגע וועקסלען.

—==—

Aspirin TABLETKI BAYER

przy objawach przeziębienia reumatycznych bólach.

Do nabycia w aptekach

א 16־יעהריג מעדעל

פערשוואונדען אויף א געהיימניספולען אופן.

(§) מיט איינינע טעג צוריק האט מען דער פאליציי אין ווידזעה נעמאל־דען, אז דער 14־יעהריגער אלפרעד און די 16־יעהריגע העלענא וואלאפט־שאק זענען פלוצלונג פערשוואונדען גע־ווארען און מען ווייס נישט וואו זייער געביין איז אהינגעקומען.

נאך א גענויער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז מיט איי־ניגע טעג צוריק האט מען זיי געזעהן געהן אין דער ריכטונג קיין לאדז און אדורכפאהרענדער אויטא האט די ביידע יונגעלייט אויפגענומען און זיי ערגיץ וואו אוועקגעפיהרט. עס איז פערהאן א השערה, אז דאס מעדעל זאל זיין ער־גיץ פערפיהרט געווארען. פאליציי האט נאך די פערשוואונדענע צושיקט שטעק־בריף.

נסים ונפלאות פון רפאל שערמאן

לעמבערג קאכט און זידט מיט'ן וואונדערבארען יוד.

(א בריף פון לעמבערג)

אין נסים גלויבען מיר היינט נישט. מיר לעבען אין א צייט פון ראציאנאליזם, ווען יעדע ערשיינונג זוכט מען אויפצו־קלערען אויף א פשוט'ן און נאטירליכען אופן. און דאך זענען נאך פערהאן אומ־אויפגעקלערטע ערשיינונגען, וועלכע מא־כען שט'ינען יעדען, וואס קוקט זיך צו ווי צו.

שערמאן, איז אנ'אונערקלערליכע ער־שיינונג. ער זאגט אליין וועגען זיך: „עס שטעקט אין מיר עפעס אנ'אומבע־וואוסט געפיהל, וואס איך קען אליין נישט בעצייכענען. איך בין נישט קיין נביא און נישט קיין הל־זעהער, דאך איז מיר א סך מאל געלונגען פאראויס־צוזעהען פאנכע געשעהענישען. ווי אזוי ווייס איך אליין נישט. אפשר וועט אמאל די וויסענשאפט דאס קענען אויפקלערען".

הערט מען זיך צו צו שערמאנ'ס פערטראג ... די פערשידענע ביישפי־לען, וועלכע ער ברענגט, מוז מען זאגען, אז אויב עס איז נישט אויסגעטראכט, איז עס באמת זעהר וואונדערליך. און פאר אויסגעטראכט קאן מען די דער־צעהלונגען ניט האלטען. נישט נור דער־פאר, וואס שערמאן פערופט זיך אויף ערות און דאקומענטען, נאר דערפאר, וואס פראמינענטע מענער פון וויסענשאפט האבען זיך מיט איהם אפגעגעבען, פער־שידענע עקספערימענטען געמאכט און זיי גיבען אפ א צייגניש דערפאר, אז עפעס אויסטערלישעס בעדרייט דער פער־נאמען שערמאן, וואס דאס אויסטערלישע איז, ווייסען זיי פונקט אזוי נישט, ווי שערמאן אליין.

שערמאן לייענט שריפטען און דער־קענט פון די אותיות דעם כאראקטער פון מענש, זיינע מחשבות. זיין געפיהל. זיין פערגאנגענהייט און זיין צוקונפט. זיין לאזונג לויטעט: אין דער שריפט דערקענט מען דעם מענשען, אומעטום קען זיך דער מענש פערשטעלען, אבער אין דער שריפט נישט. די שריפט זאגט קיינמאל נישט קיין ליגען.

שריפטען־לייענער זענען פערהאן א סך מעטאדען. היינט איז שוין דא א רייכע גראפאלאגישע ליטעראטור. שערמאן בע־טראכט זיך נישט פאר קיין גראפאלאג, נור פאר א פסיכא־גראפאלאג, מיינטענס ווייסט ער נישט, פארוואס א שטריכעלע, א צוק אין דער שריפט ברענגט איהם אויפ'ן געדאנק פון א געוויסער אייגענ־שאפט פון דער פערזאן, וואס האט דאס געשריבען. די צייכענס האבען פאר איהם נישט קיין אבסאלוטען ווערט און קיין סטאבילע בעדייטונג. עס איז ביי איהם א פסיכישע ערשיינונג, ווען ער נעמט א שריפט אין דער האנד אריין און קוקט זי אן, ענטשטעהט ביי איהם א צושטאנד אין דער נשמה, וואס ענטפלעקט פאר איהם די נשמה פון שרייבער אין איהר גאנצער נאקעטקייט.

אין א ווינער גרויס געשעפט קומט פאר א גנבה, שערמאן, וועלכער איז גע־ווען א בעאמטער פון אנ'אסעקוראציע־געזעלשאפט, קופט אבשאצען דעם שא־דען, דעם גנב האט מען נישט געכאפט בעת ער איז אנוועזענד אין געשעפט און זעהט די אנועשטעלטע, בעקומט ער דעם אינערליכען איינדרוק אויף איינעם פון זיי, אז ער איז דער גנב. ער ער־קלערט דאס דעם שעף, אבער יענער וויל נישט גלייבען און דא ערקלערט שערמאן דעם דערמאהנטען שעף; נעמט ביי איהם א שריפט־פראבע און איך וועל אייך קודם אנצייכענען דעם כאראקטער פון זיין שריפט, וועלכע איך האב קיינ־מאל נישט געזעהן. שערמאן לייענט נעמליך נישט נור דעם כאראקטער פון מענשען פון זיין שריפט, נור קאן אויך אויף גרונד פון כאראקטער פון מענשען קאנסטרואירען דעם כאראקטער פון זיין שריפט). די שריפט־פראבע האט בעש־טעטיגט די אויפצייכונג פון שערמאן און באלד האט זיך דער גנב מודה געווען.

א 30־יעהריגע שעהנע פרוי לעגט איהם פאר איהר שריפט. שערמאן ער־קלערט: איהר זענט נישט צום ערש־טען מאל פערהייראט און איהר האט בדעה צו סמ'ען דעם איצטיגען מאן.

און באמת איז עס אזוי געווען. זי האט שלעכט געלעבט מיט'ן מאן און זיך ארומגעטראגען מיט אזעלכע געדאנקען.

די געבראכטע ביישפילען זענען גאנץ אויסטערליש און אומפערשטענדליך פאר דעם מענשליכען שכל. אבער ווי געזאגט האבען גרויסע געלעהרטע מיט שערמא־נען עקספערימענטירט און פאר א פשוט'ן קונצען־מאכער קען מען איהם נישט האל־טען. ער איז א פענאמען, וועלכער פערשטעהט אליין נישט זיין כח. ער פיהלט איהם נור. מיר פער־שטעהען אויך נישט. אפשר וועט דאס אמאל די וויסענשאפט לערנען צו פער־שטעהען.

שערמאן איז נאך א רעטעניש, וואס ווארט אויף זיין לעזונג!

• • •

אין גיכען וועט אויך שערמאן קומען צו אייך קיין לאדז.

ד. מ.

לאדזשער קלייניגקייטען

„דעקונג".

אבי מ'זאגט, אבי מ'קלאגט: שלעכטע צייטען, קריזיס, פליטות, פראטעסטען, נישטא קיין פדיון. ס'איז אלץ ליגען, שוא ושקר. ביזוע צינגער האבען אויס־געטראכט די אלע בלבולים און באבע־מעשיות. אט ווייסען מיר פון פאקטען, וואס מ'צאהלט יא, מ'קויפט אויס פראָ־טעסטען, און דער עיקר — מ'דעקט.

אט האבען מיר געלעזען אין „לאדזשער טאגעבלאט", אז יודען דעקען יא. „מ'דעקט גאר וואזשנע.

א יוד, א סוחר, האט אין זיין פארי־פעל א פעקעל „קיכענעם" פון א חינע „פאוואזשנע" פירמע. דער אינהאבער פון דער פירמע האט זיין אייגענס א קראם, א מעכאנישע מיהל, א רעדעל, וואָ־דרעהט זיך, און — אנ'איידעס'ל אויף קעסט. האט זיך יעדער אין דער פירמע זיין אויפגאבע: דער אלטער פיהרט די מסחרים, דער זוהן טוט זיך ס'זייניגע און דאס קעסט איידים'ל האט זיין אויפ־גאבע — צו דעקען. טוט ער זיך טאקע זיין ארבייט בשלימות: ער „דעקט" און אז דאס איידים'ל „דעקט" טאקע מיט „סימנים"... אזוי האט ער טאקע דעם יוד, וואס איז געקומען איינמאהנען א בעקעל פראטעסטען פון דער פירמע „אפגעדעקט", אז ער האט נאך ביז־איצט צו זינגען און צו זאגען. בעת'ן „דעקען" האט דער יוד מיט די פראטעסטען גע־שריגען: גאט העלף! און דאס איידים'ל האט נעארבייט מיט די ידיים און גע־שריגען: „זא פראוודא ביאן". דער טייטש דערפון איז: פראוודא שלאגט..

זאל דאס זיין א מוסר השכל פאר אנדערע סוחרים, וואס האבען פראטעס־טען אין דער קעשענע אויף א יוד „קופיעץ", וואס האט זיין אייגענס א קראם א מיהל, א רעדעל, וואס דרעהט זיך, א אנ'איידעס'ל דערצו, נישט צו געהן מאהנען קיין ירושה, ווארום ער וועט בעצאהלען קבורה־געלד...

אבי מ'זאגט, אבי מ'קלאגט: שלעכטע צייטען, קריזיס, פליטות, אט האט איהר א סימן, אז אין לאדז „דעקט" מען יא..

—ושאה—

—0—

פון „מרכז עברי"

אין אייגענעם לאקאל ביי דער שול „יבנה" (צעגעלניאנא 75) איז פארגעקו־מען די ערשטע אלגעמיינע פערזאמלונג פון היגען „מרכז עברי" א. נ. פון ד"ר י. נ. שמחוני. נאך א קורצער רעדע פון איגזס. פ. לינדער וועגען די צילען און אויפגאבען פון דער ארגאניזאציע, איז אפגעגעבען געווארען דער טעטיגקייטס־בעריכט, פון וועלכען ס'איז צו זעהן, אז פאר'ן לעצטען האלבען יאהר האט דער „מרכז" געשאפען א קלוב און לעזע־זאל, וואס איז פערזעהן מיט א העברעאישע צייטונגען און זשורנאלען פון גאר דער וועלט. א חוץ דעם אין שטענדיגען „פאלקס־אוניווערזיטעט" זע־נען אויך געגרינדעט געווארען איינגע סעמינאר־קרייזען פון יודישער געשיכטע, תנ"ך און העברעאישער ליטעראטור מיט דער לייטונג פון ד"ר נתן א. א.

אויף דער פערזאמלונג זענען אנגענו־מען געווארען א רייה רעזאלוציעס וועגען ווייטערדיגען ארבייטס־פלאן, נעמט ארום אלע געביטען פון העברעאישער שפראך און קולטור אונז אין שטאט. צווישען אנד. איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א לעזע־זאל א „העברעאישען קיאסק" נייעסטע העברעאישע ביכער, וואס דינען אלס יכוד פאר דער גרויסער העברעאישער ביבליאטעק אין דער קונפט.

נאך די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג פון 10 אקטיווע חברים, זיך די פערזאמלונג געענדיגט מיט קורצען אבשידס־צוזאנד לכבוד איין פון די גרינדער פון „מרכז" ח' זאקהיים צוליב זיין אפפאהרען ארץ־ישראל.

ארעסטירט 40 פערזאן.

(:) מאריגע נאכט האט פאליציי מאכט א אבלאווע אויף די פארש... עס זענען פערהאלטען געווארען 40 פערזאן, וואס זענען מיט א קא... אפגעפיהרט געווארען אין אויספארש־אמט. די אויספארשונג האט פעסט־שטעלט, אז צווישען די פערהאלט... געפינען זיך עטליכע חברה־לייט... זענען שוין לאנג געזוכט געווארען פון פאליציי.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego
m. Łodzi

zawiadamia pp. Członków T-wa, że nieruchomości obciążone pożyczkami Towarzystwa $4\frac{1}{2}\%$ i 5% za niezapłacenie raty lipcowej 1927 i styczniowej 1928 roku, oraz obciążone pożyczkami 8%-emi, za niezapłacenie raty lipcowej 1928 roku, zostały zarządzone do sprzedaży przez publiczną licytację.

W celu uniknięcia znacznych kosztów licytacyjnych, Dyrekcja wzywa pp. Stowarzyszonych o wpłacenie powyższych zaległości najpóźniej do dnia 25 kwietnia r.b., gdyż po tym terminie wszelkie należności ściągnięte będą wraz z kosztami licytacyjnemi.

Łódź, dnia 15 kwietnia 1929 roku.

סטאראסטא רזשעווסקי וועגן דער לאדזשער קהלה.

(ג) די לאדזשער קהלה האט נעכטן דערהאלטן פון פאוויאט-סטאראסטא ה' רזשעווסקי א בריוו פון פאלגענדן נוסח:

„פאר דער פריינדליכער איבערשיקונג פון בעריכט פון דער קהלה-פערוואלטונג פאר'ן יאהרגאנג 1928 דריק איך אויס מיין הערצליכסטן דאנק. איך מוז פעסט שטעלן, אז די אלזייטיגע טעטיגקייט פון די געוועהרטע הערן גמינע-דאזארעס איז א מוסטער פון די קהלות אין לאדזשער קרייז און ווייזט, ווי אזוי מ'דארף בעל-הבית'עווען מיט געזעלשאפטליכן פערמעגן און ענטוויקלען די געזעלשאפטליכע איניציאטיוו אין דער ריכטונג פון ארגאניזירן די סאציאלע הילף פאר'ן בע'עולה'מען דורכ'ן גורל און געליטענע פון שווערע לעבענס-בעדינגונגען.

(—) א. רזשעווסקי".

—0—

קאנפערענץ צווישן וואיעוואדע און שטאט-פרעזידענט

(—) נעכטן האט דער וואיעוואדא יאשטשאלט אפגעהאלטן א קאנפערענץ מיט'ן שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי וועגן בעשעפטיגען ארבייטסלאזע ביי די שטאטישע ארבייטן. דער שטאט-פרעזידענט האט מסכים געווען, אז קיין ארבייטער פון מחוץ לאדז זאלן צו די שטאטישע ארבייטן נישט צוגענומען ווערן, אז קודם כל זאלן בעשעפטיגט ווערן די יענינע, וואס האבן פאר א יאהרן געארבייט ביי די זעלבע ארבייטן. דער וואיעוואדא האט צוגעזאגט בעת זיין היינטיגען בעזוך אין ווארשא צו בעריהרן די פראגע וועגן קרעדיטן פאר'ן לאדזשער מאגיסטראט כדי צו קענען פיהרן די עפענטליכע ארבייטן.

א ווארשאווער קאמיוואיאזשאר פערפיהרט א לאדזשער מעדעל.

(:) דעם 4. ד. ח. האט דער אויספארשונגס-אמט אין לאדז בעקומען א ידיעה, אז א געוויסער יאן שאפראווסקי, א ווארשאווער קאמיוואיאזשאר האט פערפירט פון לאדז די 18-יעהריגע אירענא א.

וועגן דעם האט דער לאדזשער אויספארשונגס-אמט געמאלדן דער ווארשאווער פאליציי, וואס איז נעכטן אין בעגלייטונג פון דעם פערשוואונדענעם מע-דעלס מוטער ארײן צו שאפראנסקי'ן אין וואוינונג און ביי איהם געפונען דאס פערשוואונדענע מעדעל.

ווי עס שטעלט זיך ארויס איז דאס א געהיימע ליבע. דער בחור וועט צוגעצויגן ווערן צו פעראנטווארטליכקייט.

—0—

צו אלע יודישע צדקה-חברות.

די עקאנאמיש-סטאטיסטישע סעקציע פון יודישן וויסענשאפטליכן אינסטיטוט פערנעמט זיך לעצטענס צווישן אנדערע מיט בעארבייטן פערשידענע מאטעריאלן פון לעבן פון די יודישע געזעלשאפטן און אינסטיטוציעס. בעזונדערס אקטועל פאר דער סעקציע זענען מאטעריאלן וועגן יודישע צדקה-חברות און סאציאלער הילף, ווייל נאך די דאזיגע ידיעות האט זיך געווענדעט צו דער סעקציע די „צענטראל-וואהלפאהרטשטעלע" דער דויטשען יודען".

אין צוזאמענהאנג דערמיט ווענדט זיך דער ייוו"א דורך אונזער פערמיטלונג צו אלע יודישע צדקה-חברות מיט דער בקשה צוצושיקן זייערע בעריכטען און בילאנסען פאר די לעצטע יאהרען, ווי ווייט מעגליך מיט גענויע ציפערן וועגן דער צאהל מיטגלידער, הכנסות און הוצאות, אונטערנעמונגען און פעראנשטאלטונגען א. אז. וו. מיר בעטאנען דערביי, אז אין דער ערשטער רייה קומען אין בעטראכט מאטעריאלן פון די צדקה-חברות אין פוילען, רומעניען, ליטע, לעטלאנד און אנדערע לענדער פון צענטראל- און מזרח-אייראפע, ווי אויך פון אמעריקע.

די מאטעריאלן בעט מען שיקן לויט'ן אדרעס:

Towarzystwo Przyjaciół
Żydowskiego Instytutu Naukowego
Wilno, W. Pohulanka 18.

אדער:

J. Lestschinsky, Buggestr. 7
Berlin—Steglitz.

ארבייטס-אוניווערזיטעט ווערט געשאפען אין לאדז.

(וו) דעם 20 ד. ח. וועט אין לאקאל פון שטאט-ראט פארקומען א קאנפערענץ וועגן ארגאניזירן א „ארבייטס-אוניווערזיטעט" אין לאדז. אין דער קאנפערענץ וועלן זיך בעטייליגן פארשטעהער פון אלע פראפ. פעראיינען, געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז און פארשטעהער פון בילדונגס-מיניסטעריום, פון פראפ. פאך שול-וועזן.

פערד טאר מען נישט פערקויפן ביז נאך דער קאנטראלע.

צוליב דעם, וואס עס ווערט איצט גענומען בלוט ביי די פערד, איז פערבא-טען ביז דער איבערזיכט פון די פערד וועט נישט זיין געענדיגט, ארויצופיה-רען פערד ערגיץ פון שטאט צו פערקוי-פן פערד אדער זיי אויסטשטעלן און אנדערע ווירטשאפטען.

ערשט 2 וואכען דערנאך ווי מען האט גענומען בלוט ביי די פערד דארפען די בעלי-בתים קומען צום וועטערינאדראט נאך א צייגניש, וואס בעפרייט זיי פון די אויבענגעבראכטע בעגרענצונגען.

קופאן

פאר די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט" צו בעקומען

די אילוסטרירטע הגדה של פסח

צו פאלגענדע הנחה-פרייזען:

בלויז העברעאישע פאר — — — 85 גר.

מיט יודישער איבערזעצונג — — 1.30 זל.

מיט פוילישער איבערזעצונג — — 1.50 „

פאר בעגיהה מיסברויכען אין דער פאביאניצער קראנקען-קאסע

10 חדשים תפיסה.

(§) אין פאריגען יאהר האט אין דער פאביאניצער קראנקען-קאסע געארבייט אלס אינקאסענט א געוויסער בענעדיקט פערשאנסקי. היות די חשבונות פון די איינקאסירטע געלדער האבן נישט גע-שטימט, איז פלאשאנסקי בעזייטיגט גע-ווארען פון זיין אמט און עס איז צו-גענומען געווארען אויף זיין ארט א אנדע-רער. דער נייער אינקאסענט האט אנגע-הויבען איינקאסירען חובות, וואס האבען פיגורירט אין די ביכער, אבער די פער-זיכערטע האבען ערקלערט, אז זיי האבען שוין בעצאהלט די חובות, וועגען דעם האט דער אינקאסענט געמאלדען דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע, וואס האט דורכגעפיהרט א אויספארשונג און רעזולטאט איז פלאשינסקי ארעסטירט געווארען.

נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן גע-ריכט און פערמשפט געווארען צו 10 חדשים תפיסה.

—0—

די פילטערן מוזען רעפערירט ווערען

(מ) דער מאגיסטראט ווארענט די הויז-בעזיצער, אז נישט קוקענדיג דערויף וואס זייערע הייזער דארפען בקרוב איינגעשלאסען ווערען אין דער קאנאליזא-ציע-נעץ, דארפען זיי פונדעסטוועגען לאזען רעפערירען זייערע ביאלאגישע פיל-טערן, אויב זיי זענען בעשעדיגט. אין גע-גענפאל וועלען זיי בעשטראפט ווערען.

מארד, אדער זעלבסטמארד?

נעכטען איז קיין קאליש געקומען פון לאדז א געוויסער מאטעאוש זאקשעווסקי צו ווינצענטי קאמין אויף יוזעפינא גאס 33 און געבעטען א נאכט-לעגער. קאמין האט דעם לאדזשער ערלויבט איבערצונעכ-טיגען, ביינאכט האט ער מיט אמאל דער-הערט ווי דער פרעמדער קרעכצט שווער, ער האט גערופען א דאקטאר, אבער אויי-דער דער דאקטאר איז געקומען איז זאקשעווסקי געשטארבען. פאליציי פיהרט א אויספארשונג, צו מען האט דא צו טון מיט א זעלבסטמארד אדער א מארד.

צו די דראמאטישע קרייזען פון לאדזער ראיאן!

דערמיט מאכען מיר אייך בעקאנט, אז דעם 28 און 29 ד. מ. קומט פאר א קאנ-פערענץ פון אלע דראמאטישע קרייזען פון לאדזער ראיאן, צונויפגערופען דורך דער געז. „יודישע בינע".

אלע דראמאטישע קרייזען, וועלכע ווי-לען אנטייל נעמען אין דער בעראטונג דארפען תיכף וועגען דעם מעלדען דעם סעקרעטאריאט פון פערבאנד (ווארשא דזשעלנא 20 וו. 23) ווי אויך פערשטענ-דיגען זיך מיט דעם לאדזער אינסטרוק-טאריאט (אדרעס: ה. שווארצבערג, לאדז זגערזשער 14), וועלכער וועט אייך מיט-טיילען אלע נויטיגע אנווייזונגען און אינ-פארמאציעס.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער בעראַ-טונג איז פאדערן מיר אויף אלע דראמ. קרייזען תיכף צו פערשטענדיגען זיך מיט אונז וועגען זייער אנטייל אין קאנפערענץ פערבאנד פון דרמ. קרייזען ביי דער געז. „יודישע בינע" אין ווארשא.

גאלדענע פאסטילקעס.

אין דער מעדיצינישער וועלט האט ארויסגערופען א גרויסען רעש די ידיעה וועגען דער ענטדעקונג פון הייל-מיטעל „טריפאפלאווין", וואס האט זעהר א גו-טע ווירקונג אויפ'ן ארגאניזם און טוי-טעט אפ אלע באצילען. דאס מיטעל ווערט ספעציעל גענוצט ביי האלז-קראנק-הייטען און ביי דערקיהלונגען. דעם דא-זיגען פרעפאראט גיט ארויס די פירמע באיער, וואס האט זיך בערוהמט געמאכט מיט איהרע אספירין-פאסטילקעס. דער „טריפאפלאווין" נעמען זעהר קינדער צו ליב זיין פיינעם ריח.

יודיש טעאטער
אין זאל פילהארמאניע — 20 נארוטאוויטש —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ

אנשעל שאר'ס אמעריק. יודיש טעאטער
קומט בעגריסען אונזער גרויסן גאסט די בערימטע אמעריק. קינסטלערין

דארא ווייסמאן

די לעצטע און גרעסטע פרעמיערע פון

דארא ווייסמאן און אנשעל שאר

קאמעדיע!! — טענץ!! — געזאנג!!

100 געלעכטער אין א מינוט 100

פרייטאג, ד. 19-טען שבת, ד. 20-טען זונטאג, ד. 21-טען 9 אוו.

דארא ווייסמאן אין א נייער גרויסער קונסטראלע אלס חייקע די משוגענע

איז שלום סעקאנדעס גרויסע אמת יודישע אפערעטע מיט 28 נומערן געזאנג

זיין יודישע מיידעל

ליברעטא י. לעש רעזשי אנשעל שאר

שבת 4 נאכמיטאג צו פאפולערע פרייזען

דארא ווייסמאן איז איהר שענסטע קרעאציע

די נאכט-פייגעלע

פון וו. סיגעל רעזשי אנשעל שאר

אין אלע פיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פריזען: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמיניסט.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

זיך געפונען

אריגינעלער ראמאן פון דער נייער יודישער תקופה

פון י. ל. ליפשיץ

(פארטזעצונג).

די קליינע מרים'ל האט זיך פלוצלונג צואויינט, שרגא איז געבליבען שטעהן ווי פון א דונער געטראפען, און טרערען האבען זיך גענומען גיסען פון זיינע אויגען.

אלע האבען זעהר געלאכט, און זיך לוסטיג געמאכט.

— יא, ער האט זעהר א גרויסע נשמה, — האט אלעקסאנדער-ישראל בעמערקט.

פלוצלונג איז ארייינגעקומען יהודית. זי האט נאך קיינמאל נישט אויסגע-קוקט אזוי וואונדערבאר שעהן, ווי אין דעם איצטיגען מאמענט. ווי עפעס א ליכ-טיגער, גליקליכער, שכינה'דיגער חן איז געווען אויסגעגאסען אויף איהר שעהן פנים. פונקט ווי אלע איהרע אברים וואלטען טאנצען און זינגען שירה צו גאט. איהר אויסזעהן האט אלעמען געמאכט אזא שטארקען איינדרוק, אז מען האט אפי-לו נישט געטראכט צו שרייען תידד. פונקט ווי ביי אלעמען וואלטען די נשמות גע-זאגט א „תפלה בלחש". יעדער אצינער האט געווארט מיט א קלאפענדע הארץ און איינגעהאלטענעם אטעם. און ווען יהודית האט אנגעהויבען רעדען, האבען אלע דערפיהלט ווי עס שטראהלען ארויס ממש קול דממה דקה'דיגע פונקען פון איהר פלאכ'דיגען מויל.

זי האט אנגעהויבען:

— מיין גרויסער פאטער, געליייטערטער העלד אלעקסאנדער-ישראל, נשיא פון דער גרויסער אמעריקאן-ארץ-ישראל שיפגעזעלשאפט, און בויער פון אונזער אלט-נייאנד! טייערע ברידער און שוועסטער, חלוצים פון ארץ-ישראל! זעהר געעהרטער איבער הונדערט יעהריגער ר' אברהם בן אברהם! און אלע גרויסע חכמים אורחים נכבדים! און טייערע איבערגעגעבענע חברים און חברות! איהרע בראווע העלדען שומרים און שומרות פון ארץ ישראל און עבר הירדן!

איך האב אייך אלעמען אהער גערופען צו פייערן א ספעציעלען גרויסען יום טוב! אמת, דירעקט איז עס דער יום טוב פון אונזער „משפחת אלעקסאנדער-ישראלי". אבער מיינע טייערע געכט! אונדירעקט איז עס אויך דער יום טוב פון כל ישראל, פון דעם גאנצען יודישען פאלק, סיי די וואס האבען די זכיה צו וואוי-נען אין ארץ ישראל, און סיי די וואס מוזען נאך וואוינען אין חוץ לארץ.

חברים! מיר האבען נאך זעהר א לאנגען שווערען וועג דורכצוריייזען, אונזער ארץ-ישראל פערמאגט איצט סך הכל, קרוב צו צוויי מיליאן נפשות כן ירבו. מיר טארען אבער אויף א מאמענט נישט פערגעסען, אז מיר זענען א פאלק וואס פער-מאגט קרוב צו צוואנציג מיליאן, וואס איז צעשפרייט איבער'ן גאנצען כדור הארץ.

ביי די לעצטע מאדערנע בעדינגונגען קען אונזער לאנד, אלע איהרע קינ-דער אריינגעמען. דער עבר הירדן וועלכער בעלאנגט איצט צו אונז, האט גענוג פלאץ אונזערע שכנ'ישע לענדערייען, וועלכע זענען וויסט און פוסט, בעטען זיך פשוט אז מיר זאלען זיי העלפען אויפבויען. זיי זענען ווילינג אונז אומעק צו געבען גרויסע שטרעקעס גאדען מיט די בעסטע קאנצעסיעס, נאר מיר זאלען צוציהען א שטראם פון אונזערע יודישע חלוצים-עמיגראנטען אהין.

איז ווי איהר זעהט, אונזער ארבייט הויבט זיך ערשט אן. מיר האלטען ערשט ביים בראשית פון אונזער תחיית האומה און בנין הארץ, און אז די גליק-ליכע צייט וועט קומען, און זי מוז קומען, אויב מיר וועלען נאר האבען ד.ם אי-דעאלען שטארקען רצון, און מיר וועלען פערמאגען א גרויס ארץ ישראל מיט אלע איהרע קינדער, וועלען מיר געוויס ווערען פערערעכענט, אלס א גרויסע משפחה צווי-שען אלע וועלט משפחות, מיט וועמען די וועלט וועט זיך מוזען רעכענען, ווי מיט א גלייכען, און איך בין זיכער, אז דעמאלסט וועלען מיר זיין פון די ראשונים, וועלכע וועלען פון אונזער הר הצופים, איבער-א-נייעס איבער חזר'ן אונזער ישעיהס פסוק: „לא ישא גוי אל גוי חרב, ולא ילמדו עוד מלחמה"! אז מען זאל מעהר נישט לערנען די בלוטיגע קונסט מלחמה, און איין נאציע זאל מעהר נישט אויפהויבען זיין שווערד געגען דער אנדער נאציע, נאר מען זאל פערוואנדלען די „כלי משחית" אין אגריקולטורעלע מאדערנע מאשינען אום ארויסצוברענגען וואס מעהר פראדוק-טען פון דער מוטער ערד. אמת, מיר ווילען שוין מעהר ניט זיין די מלמדים פון דער וועלט, אבער זיי וועלען אונז מוזען נעמען פאר זייער סימבאל. א לאנד וואס פערמאגט צוואנציג מיליאן נפשות, וואו עס הערשט יושר, רעכט, ציוויליזאציע און פראגרעס מוז דערהערט ווערען. דער אמת מוז גובר זיין דעם שקר. די זון אין שטארקער פון פינסטערניש, איהרע שטראהלען מוזען ארייינדרינגען אין אלע פינ-סטערע ווינקעלעך. ווער איז דער גבור וועלכער קען זיך אזוי קשטעלן געגען דער ליבטיגער זון? ער מוז ארן פלאזען און פערמאכען זיינע אויגען! ער מוז זיך אונ-טערגעבען!

און ביז מיר וועלען דערגרייכען צו דער באחרית הימים'דיגער מדרגה, וועלען נאך פיל טייכען אויסגעטריקענט ווערען, און פיל טריקענישען וועלען אין בלוי-טיגע טייכען פערוואנדעלט ווערען.

אבער מיר מוזען געהן פאראוערטס. פארלייפיג האבען מיר זיך נישט וואס צו שעמען. מיר האבען בעוויזען אזעלכע וואונדער, אז שוין איצט קענען די נא-ציאנען פון דער וועלט נישט אפכאפען זייער אטהעם פון גרויס חידוש, און פער-וואונדערונג.

גרויסע אינדוסטריעלע שטעט, אגריקולטורעלע קאלאניעס, נעצען פון אוי-זענבאנען, מאדערנע שיפ-געזעלשאפטען, נעצען פון די קלענסטע ביז די העכסטע בילדונג אינסטיטוציעס, גרויסע מאדערנע אונערשעפליכע עלעקטרישע כחות און לופט-שיפען, זענען ממש ווי דורך דער נאכט אויסגעוואקסען, פונקט ווי מיט א „שם המפורש" שטעקעלע. אבער מיר אליין דארפען זיך גאר נישט וואונדערן אויף אונזערע גרויסע אויפטואונגען. מיר דארפען נישט פערגעסען, אז פאר די לעצטע צוויי טויזענט יאהר, בעת אלע נאציעס האבען אויסגעשעפט זייערע כחות, אויף שאפען, האט אונזער פאלק געזאמעלט איהרע כחות, צוליב פערשידענע סבות, אמת, מיר פלעגען, ווען-נישט-ווען, געבען דער וועלט אנ'ערפינדונג פון אונזערע כחות און פון אונזערע גאונים, אבער ס'איז נישט געווען דער אריגינאל, נישט דער אמת'ער נאטירליכער כח. ס'איז געווען נישט מעהר ווי די „תולדות" פון די כחות, אדער די „אבות", די אמת'ע נאטירליכע אוצרות פון אונזער פאלק, זענען געלעגען בעהאלטען, און געווארט אויף דר' חיים, און ווען די צייט איז געקומען, האבען זיי זיך מיט א געוואלטיגען איבערנאטירליכען שטראם זיך געוואגט רייסען און זיך ענטפלעקען אין זייערע פולע נאטירליכע שטראמען כחות. און ס'איז דעריבער גאר קיין וואונדער נישט וואס מיר האבען געקענט ער-רייכען אין אזא קורצער צייט, וואס פאר אנדערע איז עס אנ'אונמעגליכקייט. דע-ריבער קענען מיר אויך האפען, אז אונזער „באחרית הימים" וועט גאר אזוי לאנג נישט געדוירען ווי מיר שטעלען זיך פאר.

ביז אהער האבען מיר נאך זעהר ווייניג פון אונזער פאלקס כח אויסגענוצט. ס'זענען נאך געווען יחידים-שטראהלען, וועלכע האבען בעלויכטען דעם מדבר און געבראכט אונז ביז אהער, אבער אונזער פאלקס-זון אלס א גאנצע, איז נאך נישט געריהרט, גרויסע יודישע כחות ליגען נאר ערגעץ אין פערשידענע לענדער פון דער וועלט, און ווען דאס גאנצע פאלק וועט זיך א ריחר-טון וועט די גרויסע וועלט ערשט אונז בעוואונדערן.

מיר האבען נאך זעהר א גרויסע צאהל פערבלאנדזשעטע גאונים, קינדער פון אונזער פאלק, וועלכע לייכטען ארויס ווי שטערען אין פרעמדע הימלען. אבער ס'איז נישט זייער ריכטיגער גלאנץ און שיין. ס'איז נאר א שפריץ א שטראהל פון זייער אמת'ע לייכט. ווען זיי וועלען אויפהערען צו בלאנדזשען און קומען צו אונז אהיים, ערשט דאן מען קענען זעהן זייער אמת'ן קאליר אין די ארץ ישראל הימ-לען;

(דאס ווייטערע קומט).

משומד, וואס לעבט אויפ'ן חשבון פון יודיש רחמנות

א פיקאנטע מעשה'לע וואס איז זיך פערלאפען אין אזארקאוו.

קיינער האט נישט געוואוסט, ווי אזוי און קיינער האט נישט געוואוסט פון וואנען--פליצלונג האט זיך בעוויזען אין אזארקאוו א שניידערל מיט א ווייב. ביידע זענען געווען אפגעריסען-אפגע-שליסען און ביידע אהן א גראשען ביי דער נשמה.

אזארקאווער יודען האבען באלד, ווי געוועהנליך, רחמנות געקריגען אויף די ארימעלייט. מ'האט פאר זיי געמאכט אנ'ארט אין „הכנסת אורחים", געבארגט זיי א ביסעל געלד און א נעה-מאשין.

דאס שניידערל האט גענומען נייען טאג און נאכט. ער האט פערלאטעט אלטע צעריסענע מלבושים פון אזארקאוו.

נאט האט געהאלפען, און די שניי-דערקע איז אין „הכנסת אורחים" געלע-גען געווארען און געבוירען א בכור, צוליב וואס אזארקאוו האט געהאט די מעגליכקייט אנצושיטען דעם שניידער פון כל-טוב. דערביי איז דער גבאי געווען קוואטער און א דיין איז געווען סנדק.

מיט איינמאל האבען די אזארקאווער יודען בעמערקט, אז דאס שניידערל מיט'ן ווייב זענען פערשוואונדען געווא-רען פון שטעטעל, און אז זיי זענען צוריקגעקומען אין אזארקאווער „הכנסת אורחים" אריין, האבען זיך גענומען בע-ווייזען מאנאשקעס און גלחים אין „הכנסת אורחים" צו דעם שניידערל. יודען האבען אנגעהויבען קרום קוקען אויף דער זאך.

מ'האט גענומען חוקר ודורש זיין, און די מעשה איז קלאר געווארען.

נאך אין די מלחמה-יאהרען האט דער שניידער יחיאל גראסבערג אלס קריגס-געפאנגענער אין דייטשלאנד חתונה-גע-האט מיט א דייטשקע און האט צוליב איהר זיך גע'שמד'ט אויפ'ן לוטעראני-שען גלויבען... נאכ'ן קריג איז די דייטשקע איהם פער'מיאוס'ט געווארען. ער האט זי אוועקגעווארפען און נאך לאנגע וואנדערנישען איז ער געקומען קיין פוילען. ער האט געארבייט אין פערשידענע שטעט און ענדליך אין לאמזע זיך אויסגעקליבען א ווייב. דאס איצטיגע ווייב זיינס איז א יודישע טאכטער מבטן ומלידה, אבער זי איז אייגענטליך נישט זיין ווייב. זיי האבען זיך ערגיץ געטראפען און זענען זיך צוזאמענגעקומען — אהן חופה וקדושין און אז זיי האבען אויף זיך גענומען „פעדערן", האט דער שניידער בעשלא-סען זיך צוריק אומקעהרען צו די גויים.

מיט 2 וואכען צוריק, ווען אזארקאוו האט גענומען הויך „קידוש מאכען" וועגען דעם, אז א משומד לעבט אויף קהל'ס חשבון, האט דער שניידער מיט זיין ווייב פערלאזען דעם „הכנסת אורחים". פון קלויסטער האט מען נאך זיי געשיקט א פוהר מיט א פאר פערד. דאס פערד- און וואגען האט זיי א-וועקגעפיהרט. די אזארקאווער יודען זע-נען זיך משער, אז דער שניידער האט זיך ווידער אוועקגעלאזט אין אנ'אנדער שטאט אריין, כדי צו לעבען אלס בע-האלטענער קריסט אויפ'ן חשבון פון א יודישער קהלה.

מע.

באנדיטען-אנפאל הינטער קאליש.

קאליש (טעלעפאניש) עהערנעכטען ביינאכט זענען 2 באנדיטען אריין אין דער וואוינונג פון לאנדווירט יוזעף פאקו-לא בעת אלע זענען געווען פערזונקען אין טיפען שלאף, האבען נעבונדען די שטו-בינגע און גענומען ראבעווען.

דער פויער פאקולא האט אבער גע-כאפט געוואלדען, וואס זענען דערהערט געווארען פונ'ם דורכגעהענדען פאליציי-פאטרול. דער פאליציאנט איז אריין אין דער וואוינונג און דערזעהענדיג איהם האבען די באנדיטען גענומען אנטלויפען. דער פאליציאנט האט זיי נאכגעשאסען און איינעם פון זיי שווער פערוואונדעט, ערשט דאן האט דער צווייטער באנדיט זיך אויך געשטעלט. ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט, האבען די באנדיטען וואלענטי פיאטרקאווסקי און סטאניס-לאוו פאוולאווסקי. דער ערשטער איז אפ-געפיהרט געווארען אין שפיטאל, דער צווייטער איז א געשמידטער אין קיימען אפגעפיהרט געווארען אין תפיסה.

טעאטער און קונסט

היינטיגע פרעמיערע אין „ארט".

היינט קומט פאר א פרעמיערע אין „ארט" א. נ. „מצה-ברייט".

דאס נייע פראגראם, וואס טראגט דעם פסח'דיגען נאמען „מצה-ברייט" פערמאגט אויך איינינגע קאמעראלע נומערן, וועלכע זאגען צו צו זיין פערל פון יודישען ווארט.

אין דעם נייעם פראגראם איז אויך די מוזיק זעהר געלונגען און אנגענעהם. מיט איין ווארט: „מצה-ברייט" האט אין זיך אלע נויטיגע הויפטעלעמענטען: שעהנע ווערטער, אנגענעהמע מוזיק, זיסע לי-דער, טאנץ, ליכט, פארב, שפיל און — פרעהליכקייט.

פראטעסט-קאנפערענץ פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער-פעראיינען גע-גען דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה

ווי מיר האבען שוין בעשלאסען, האט ווי מיר האבען שוין געמאלדען, האט די פסח-קאמיסיע ביי דער לאדזשער יודי-שער קהלה בעשלאסען בעים צוטיילען די פסח-אונטערשטיצונגען נישט צו נעמען אין אכט די אדורכגעפיהרטע רעגיסטרא-ציעס פון די בעזונדערע פעראיינען נאר צו בעשטימען פאר יעדען פעראיין די וועלכע סומעס, וואס זיי האבען בעקומען דעם פאריגען פאר-פסח. די קאמיסיע האט מאטיווירט איהר בעשלוס מיט דעם וואס אין א רייהע דורכגעפיהרטע קאנטרא-לעס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז עס פיגורירען אויף די רעגיסטראציע-ליסטעס פערזאנען פערמעגליכע, וואס האבען אינגאנצען זיך נישט געווענדעט אין די אנגעגעבענע פעראיינען נאך שטי-צע. פערקעהרט, א מייל זענען געווען זעהר עמפערט, דערוויסענדיג זיך, אז זיי זענען אריינגעצויגען געווארען אויף די ראזינגע ליסטעס.

פון דעם בעשלוס האבען זיך אבער גע-פונען זעהר געטראפען די הויגע פראפע-סיאנעלע פעראיינען. נעכטען איז אין לאקאל פון טעקסטיל-פעראיין פארגעקומען א פראטעסט - קאנפערענץ פון 13 פראפעסיאנעלע ארבייטער - פעראיינען צו פראטעסטירען געגען בעשלוס פון דער קהלה. די רעדנער האבען רייך שארף ארויסגעזאגט געגען בעשלוס צו ערטייי-לען די הויגע-יעהריגע אונטערשטיצונגען לויט די צאהל רעגיסטרירטע אין פאריגען יאהר, בעת היי-יאהר איז די אר-בייטסלאזיגקייט גרעסער און עס האבען זיך רעגיסטרירט א דאפעלטע צאהל שטי-צע-נעמער.

צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וואס זאגט, אז אויב די פסח-קאמיסיע וועט נישט ענדערן איהר בעשלוס, וועלען די פראפעסיאנעלע פער-איינען נישט אננעמען די בעשטימטע פאר זיי סומעס, דאגעגען וועלען זיי אפ-שיקען די ארבייטסלאזע, וואס האבען זיך ביי זיי רעגיסטרירט נאך שטיצע, אין דער קהלה.

—==—

ארעסטירט א געריכטס-אפליקאנטקע

איז חשד פון אונלעגאלער פאליטישער טעטיגקייט.

(§) מיט איינינגע טעג צוריק האט פא-ליציי ארעסטירט די 26-יעהריגע פערל סעגאלאוויטש פון אלטען מארק 1, אין חשד פון קאמוניסטישע טעטיגקייט. סעגאלאוויטש האט געארבייט אין דער הופאמעק אלס געריכטס-אפליקאנטקע און עס זענען איהר געבליבען בלויז עטליכע טעג, כדי זי זאל ווערען אפליקאנטקע פון אדוואקאטור. דער ארעסט האט אויף אלטשטאט געמאכט א גרויסען רושם.

ווער ס'בעקומט איצט צוגעשיקט א נאקאז-פלאטניטשי אויפ'ן

פאדאטעק אבראטאווי

פאר'ן יאהר 1928

און געפינט איין, אז מ'האט איהם צו הויך אבגעשאצט, זאל זאפארט שרייבען א רעקורס דורכ'ן ביורא

„ארגוס" ז כאדניע 36

היפאטעק כעז-נערד

צו בילינע צינזען

אויף בערלינער הייזער

בעזארגט שנעל

Ch. Regenwetter

Berlin S. 14, Stallschreiber № 33

Telefon: Dönhoff 4337.

„דבר"

עתון פועלי ארץ-ישראל

Tel-Aviv P. O. B. 199 תל-אביב ת. ד. 199

חשבון מיוחד בפ. ק. א. 191.300.

דמי החתימה לחודש — 10 זהוב.

לחברי תנועת א"י העובדת על כל אגפיה ומפלגותיה —

„תרבות" — מוריה ומוסדותיה — הנחה. פרטים במרכזים.

גוטער פערדינסט!

ס'ווערען געזוכט אגענטען, הויזירער פאר א גאנג בארער ארטיקעל נוצליך אין יעדען הויז.

צו ערפאהרען זאכאדניא 15 אין אייזען-געשעפט.

פריי אפערעס-לפרעד

די שווערהערינקייט, רייסענישע, אויערען-זשומען א.ז.וו. בעפרייט מען דאס מיטעל „GLIROSAN" פרייז 3.50 זל. מיט פאסט

Cz. Adamczewski, Poznań 56 Zwierzyniecka 1.

בראקאט-דעקען

און טישטיכער נישט-געניצטע צו פער-קויפען פון 3 ביז 6. פיעטריקאווער 107, אפיצינע ערשטער איינגאנג לינקס וו. 22.

פערלוירען געווארען א וועקסעל

אויף 200 זלאטעס אויסשט. פ.י. ווארום, ווארשא, נאלעווקי 14 ארדרע י. שאפראן, ל. גאלדשטיין, ד.י. ביאלאריבסקי צאהלבאר ד. 16/7 ד.י. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצו-ברענגען געגען בעלוינונג פאמארסקא 27, צו פירמע לעווי און גאלדשטיין.

אנאנסירט נאר אין „לאדזער טאגעבלאט"

פראצאווניע פון לייסטען — צו בילדער —

J.KRĘŻLEWSKI i Z.ZAGAŃCZYK

לאדז, גדאנסקא 105.

ווען איהר ווילט וויסען,

ווי אזוי עס האט אויסגעזעהן דאס לעבען פון אונזערע יודען אין פוילען, דארפט איהר לייענען

„דרייסיג דורות יודען אין פוילען"

פון גרשם באדער

אין גרשם באדער'ס „דרייסיג דורות יו-דען אין פוילען" ווערט אי 511 גרויסע געדיכטגעדרוקטע אקטאוו זייטע דערצעהלט אלסדינג, וואס עס איז פארגעקומען ביי די יודען אין פוילען. בשעת א צייט פון 8 יאהר-הונדערטער פונ'ם ערשטען טאג ווען זיי זע-נען אהין אנגעקומען, ביז צום דריטפאל פונ'ם לעצטען פוילישען „מיאטעזש". ווי אזוי זיי האבען געלעבט און וואס זיי האבען געליטען, פון וואנען זיי זענען געקומען, און די לעגענ-דען, וואס זענען כמעט זייער לעבען פערבונ-דען. ווי אזוי עס זענען געווען איינגעארדענט זייערע קהלות און ווי עס האבען אויסגעזעהן זייערע פרנסות. וואס פאר א צורה זיי האבען געהאט אין גאס און ווי ס'האט אויסגעזעהן אין זייערע היימען, זייער פאליטישע לאגע און זייער גייסטיגע ענטוויקלונג, ביז פוילען איז געווארען א צענטער פונ'ם יודישען למוד, פון די גרעסטע פוסקים און מפלפלים, פון דער קבלה, פון חסידות און השכלה. דער „ועד ארבע ארצות", וואס די פוילישע קעניגע האבען פון איהם געוואלט מאכען און וואס ער איז ווירקליך געווארען.

צום אינהאלט פון דעם בוך זענען צוגע-געבען 48 בילדער, וואס דער גרעסטער טייל איז נאך ביז היינט אין ערגיץ נישט פער-עפענטליכט געווארען. דאביי איז כדאי צו וויסען, אז אזא בוך וואס זאל ארומנעמען דאס גאנצע עקאנאמישע און קולטורעלע לעבען פון די יודען אין פוילען, בשעת דרייסיג דורות, איז נאך איבערהויפט נישט פאראן אין קיין שום שפראך.

— פרייז פונ'ם בוך געבונדען 3 דאלאר. —

אין א לוקסוס-אויסגאבע מיט פראכט-באנד פינף דאלאר.

ביבליאטעקען אין פוילען קריגען דאס בוך מיט 50 פראצענט ביליגער און זיי וועלען נאך אויסערדעם בעקומען אלס פרעמיע גרשם באדער'ס „אייביגע אמת'ן", וואס קאסט אליין צוויי דאלאר.

בעשטעלונגען צו אדרעסירען:

GERSHOM BADER

4011 Sea Gate Ave., Brooklyn

N. Y. U. S. A.

וויכטיג פאר דאמען!

מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אדרעס:

פאר נאר 2.50 זל.

זאוואדזקא 23

אין הויף. 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער. בעמ. צום יעצטיגען סעזאן ווערט געמאכט אלע ארט שטרוי-היטען, פילץ מיט שטרוי אויף זיידענע היטען צו שפאט ביליגע פרייזען — — — נאר פאר 5 זל.

„TOLA"

יעדער זוהן און יעדע טאכטער וועלען קומען זעהען די גרעסטע טראגעדיע פון לעבען פון א יודישער פאמיליע לעווין, וואס האבען עמיגרירט בעת דער מלחמה קיין אמעריקא א. נ.

צווייי דורות

(מיר אמעריקאנער) פון ציקל „פאטערס און קינדער"

George Sidney

אין די הויפט-ראל דער וועלט-בעריהמטער יודישער אקטיאר

אט דאס איז דער נאהענטסטער שלאגער פון קינא „PALACE"

ווייז און מעהל של פסח

בעסטע קוואליטעט, עמפפעהלט די לאנג עקזיסטירענדע פאבריק פון

ש. ווישליצקי, פעטריקאווער 10

אין הויף לינקס. צו בעקומען אין אלע ערשטקלאסיגע געשעפטען

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

הווארץ לאמפ-עלעקטרישע הייל-קאבינעט-קאסמעטיק

טעגליך פון 8 א זייגער ביז 9 אווענד

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

לעטשניצע

17 זגיערסקא 17, טעל. 16-33

אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטען דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אוונד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע פאקען-שטעלען, קינסטליכע בעשטראהלונג-ן-בעשטראלונגען אימפיגונגען געגען שקאר לאטינע.

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

I. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 róg Zachodniej

כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פער-שידענע מאשינען-טיילען. און אויטאגענישע שווייסונגען.

שנעל און ביליג!

פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20 וו. 17.

די זאדא-וואסער-פאבריק

„ŹRÓDŁO"

S. GOMOLINSKI

Kilińskiego 97, tel. 987 i 33-72

מאכט בעקאנט אז די פרייזען זענען ערנידריגט

פלעגענדע: 1 באלאן 60 גער. 3 זל.

1 „ 30 גער. 1.50 זל.

1 „ 15 גער. 75 גר.

מיט צושטעלונג און אייז.

בעמערקונג: פינקטליכע צושטעלונג דורך אויטאמאבילען אין אלע שטאט-טיילען

א שאפער מיט גוטער פראקטיק

קאן זיך מעלדען אין סאדא - וואסער - פאבריק פון גאמאלינסקי, קילינסקי נא 97.

דאמען און הערען

(רעפרעזענטאבל)

צום פערקויפען פון דער מאכט פארגעשריבענעם ארטיקעל פאר פריוואט-קונדשאפט ווערען פון זאפארט געזוכט. א. קערפערט, קילינסקיעגא 36/38 פראנט, איינגאנג דורכ'ן הויף. פון 9 ביז 11 און 4-2

Langjähriger Webereileiter und Dessinateur erteilt Unterricht in allen Fächern der Textilindustrie. Tag- und Abendkurse. Mässiges Honorar. Auskunft in der Schriftleitung K. Bathelt, Kilinskiego 148. 1786

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת??

פערוואס לויפט יעדערער אין די ביורא צו

ה' מאנעלא פיעטריקאווער 17

ואמרת אליו

ווייל דו איהם זאגען אז אין דעם ביורא ווערט נעוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע מאנדאווע זאכען ביטעס, קלאגעס, זא-ביפיצטישניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל ספראווס, אפעלאציעס, אר-האלאניעס, אינטערוויזיעס, ספעציאליסט פון שותפות אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען מיט אכטונג

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידע-נע טליתים כמו טערקישע, יאראסלאווער און קא-לאמעיער, חי אויך אויסלענדישע טליתים-קטנים הורט און דעטייל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל ביי

א. ה. ציטרינאווסקי

האמיעננא 1, אין 2. טויער, פארטער.

בעמ.: ס'ווערן אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשן

אבאנעמענטס-פרייז ... [illegible] אנאנסען-פרייז ... [illegible] ... פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער ... ביז 20 פראצ., אין ענדערע לענדער—1,25 דאלאר.

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.